

STICHTING NATIONAAL MUSEUM VAN WERELDCULTUREN

VERANTWOORDING 2021

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	3
Directieverslag	3
Verslag Raad van Toezicht.....	16
Prestatiegegevens ten behoeve van het Amsterdams Fonds voor de Kunst	21
JAARREKENING 2021	23
Balans per 31 december 2021	24
Categoriale exploitatierekening over 2021	25
<u>Toelichting</u>	
Categoriale en functionele exploitatierekening 2021	26
Kasstroomoverzicht 2021	27
Grondslagen voor de financiële verslaggeving	28
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	29
Toelichting op de balans per 31 december 2021	33
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	42
Toelichting op de categoriale exploitatierekening over 2021	43
Toelichting op de functionele exploitatierekening over 2021	53
OVERIGE GEGEVENS	55
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	56

DIRECTIEVERSLAG 2021

Het Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW), gevestigd te Leiden op de Steenstraat 1, is een stichting met als doel huidige en toekomstige generaties inzicht te geven in de geschiedenis en ontwikkeling van niet-westerse culturen. De drie musea die samen het NMVW vormen, Tropenmuseum, Afrika Museum en Museum Volkenkunde, zijn musea over mensen, die willen inspireren tot meer wereldburgerschap en daarmee bijdragen aan een betere wereld. Sinds 1 mei 2017 is het Wereldmuseum Rotterdam als partner verbonden aan het NMVW op basis van een in een samenwerkingsovereenkomst vastgelegde personele unie op het gebied van bestuur, management en toezicht. De twee stichtingen delen naast de collectie ook dezelfde missie.

De jaarrekening 2021 van de Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen volgt de door het ministerie van OCW voorgeschreven methodiek, vastgelegd in het 'Handboek Verantwoording Instellingen Erfgoedwetsubsidies 2021-2024', kortweg het 'handboek'.

Algemeen beleid 2021

In 2021 kregen we opnieuw te maken met de verstrekende gevolgen van de coronapandemie. Tot 5 juni bleven de deuren van onze musea gesloten als gevolg van de coronamaatregelen en vanaf 19 december moesten de deuren opnieuw dicht. Met een totale openingsperiode van maar 28 weken had dit vanzelfsprekend en voor het tweede jaar op rij grote gevolgen voor onze fysieke bezoekersaantallen. In 2021 ontvingen wij in Museum Volkenkunde 53.647 bezoekers (2020: 58.049), in het Afrika Museum 24.716 bezoekers (2020: 33.275) en in het Tropenmuseum 67.545 bezoekers (2020: 94.609). Met totaal 145.908 fysieke bezoekers (2020: 185.933) is dat zo'n 35% van het bezoekersaantal in het pre-corona "normjaar" 2019 en een verdere afname van 21,5% ten opzichte van 2020.

In het Afrika Museum maakten wij dankbaar gebruik van de door onze bezoekers als veilig ervaren buitenruimte van het Museumpark. Wij realiseerden met dit buitenaanbod in de 2 zomermaanden juli en augustus meer dan de helft van het totale bezoekersaantal in Berg en Dal.

Tijdens de sluitingsperiode richtten wij onze inzet en inspanningen verder op het nog beter digitaal beschikbaar maken van onze collectie en onze activiteiten en we zagen onze digitale bezoekersaantallen groeien. Hiermee zetten we de in 2020 gevolgde lijn voort en intensiveerden deze, met als doel het bereiken van nieuwe doelgroepen digitale bezoekers, ook als de musea weer geopend zijn. We hielden tijdens de sluiting nauw digitaal contact met onze publieksachterban en boden volop content op al onze online en *social* kanalen. Het spectrum was breed, van de maandelijkse nieuwsbrieven tot de *Wereld Verhalen* (waar bezoekers kennis maken met de collectie) en de *Wereldse Activiteiten* (waarmee bezoekers thuis activiteiten konden ondernemen). We verzorgden thematische kooklessen, lezingen en paneldiscussies en we gaven knutselworkshops, vertoonden films en deden nog veel meer om ons publiek te blijven betrekken bij onze musea en ons aanbod. Dit jaar was het ook de eerste keer dat de programmering rond het *Keti Koti* festival locatie-overstijgend is uitgezet en werd aangeboden vanuit alle museumwebsites, waardoor ook belangstellenden buiten Nederland toegang kregen tot het evenement. Het programma was voor het eerst online en bestond uit videoreeksen, talks, lezingen, digitale rondleidingen en thuisactiviteiten. Later in het jaar, toen de musea in beperkte vorm open werden gesteld, vonden ook hybride evenementen plaats, bijvoorbeeld bij de programmering rond de tijdelijke tentoonstelling *Azteken* in Museum Volkenkunde en de gespreksserie *Het Blauwe Uur* in het Afrika Museum. Onze ambities op het gebied van digitaal programmeren groeien nog sterk en in 2022 bouwen we op deze ontwikkeling voort. Bij *Educatie en Randprogrammering* vermelden wij verdere voorbeelden van onze online programmering.

In 2021 ging veel aandacht uit naar de herinrichting van onze organisatie. Ruim zes jaar na de fusie was het een goed moment om hernieuwd naar de destijds ingestelde organisatiestructuur en werkwijze te kijken. Aan deze reorganisatie lag geen financiële noodzaak ten grondslag, maar de nadrukkelijke wens om de interne besluitvorming sneller, slagvaardiger en integraler te maken, de kwaliteit van ons werk te vergroten en de maatschappelijke slagkracht van het museum te verbeteren.

Voor de zomer werden de formele aspecten van deze reorganisatie afgerond na een positief advies van de Ondernemingsraad op het reorganisatieplan en per 1 augustus trad de nieuwe organisatiestructuur in werking. Ook gaf onder andere de ambitie om de komende jaren een deskundige gesprekspartner te zijn over het onderwerp van dekolonisatie en andere maatschappelijk urgente thema's aanleiding tot de constatering dat het museum een inhoudelijke portefeuillehouder verdient. Per 1 januari 2021 werd Wayne Modest, eerder afdelingshoofd van het Research Center for Material Culture, in deze positie benoemd en met ingang van 1 mei 2021 tevens als statutair bestuurder. Per 1 februari 2021 kwam de positie van algemeen directeur vacant met het vertrek van Stijn Schoonderwoerd naar Nationale Opera & Ballet. Deze positie werd op interim basis opgevuld door Bart Drenth. In september 2021 werd Marieke van Bommel per 1 januari 2022 benoemd tot nieuwe algemeen directeur.

In het licht van de reorganisatie en de actuele maatschappelijke discussies zijn we na de zomer gestart met zogenaamde *(un)common ground* themabijeenkomsten.

In open en informele bijeenkomsten gaan we met het gehele personeelsbestand en in sessies van een dwarsdoorsnede van steeds 20 medewerkers, in gesprek over existentiële thema's, uitdagingen en dilemma's waar wij ons als museum voor geplaatst zien. De gesprekken bieden een concrete mogelijkheid om actief bij te dragen aan het realiseren van een 'common ground', een gedeeld gedachtengoed, m.b.t. thema's die voor onze organisatie en ons dagelijks werk belangrijk zijn.

zowel in de wereld om ons heen als met elkaar, in onze eigen organisatie. Onderwerpen zijn onder meer de geschiedenis van onze musea, de bedrijfscultuur, dekolonisatie en diversiteit en inclusie. Wij zetten dit initiatief in 2022 dan ook zeker voort.

In 2021 werd bevestigd dat de verhuurder de huurovereenkomst na 31 december 2024 niet verlengt en we het gebouw en terrein in Berg en Dal per 1 januari 2025 in dat geval moeten verlaten. In dat verband werden in 2021 de eerste gesprekken gevoerd met de Congregatie van de Heilige Geest (de verhuurder) over de afwikkeling van huurovereenkomst en bruikleenovereenkomst in verband met ons vertrek. Voor de periode tot eind 2024 zijn we, samen met de medewerkers van het Afrika Museum, bezig om een spraakmakende programmering te creëren. Ook onderzoeken we de alternatieve toekomstmogelijkheden voor de aanwezigheid van het NMVW in het oosten van het land. Deze verkenning zal in 2022 worden voortgezet en wij hopen medio 2022 en in samenspraak met de Raad van Toezicht de richting van deze voortzetting te kunnen bepalen.

Ook de Ondernemingsraad en OCW zijn bij dit proces betrokken en worden goed op de hoogte gehouden.

Ondank de Corona-tegenvallers waren er zeker ook kersen op de taart te melden. Zo werd in 2021, na bijna twee jaar van nauwgezet werk, de restauratie van het kamerscherm *Uitzicht op Deshima in de baai van Nagasaki* van de kunstenaar uit de late Edoperiode Kawagara Keiga voltooid.

Vanaf september werd het kamerscherm tentoongesteld in de Japan/Korea galerij van Museum Volkenkunde met een selectie van bijbehorende objecten. Gelijktijdig werd een nieuwe online applicatie gelanceerd; de Deshima Experience. Deze app werd ontwikkeld in samenwerking met Floatscans, een bedrijf dat is gespecialiseerd in het digitaliseren van cultureel erfgoed middels 3D technieken. In de Deshima Experience app is het kamerscherm in hoge resolutie te bekijken met ondersteuning van verhalen en voorwerpen die gelinkt zijn aan het kamerscherm. Door de toegepaste *augmented reality* kan de gebruiker het kamerscherm op elke plek virtueel neerzetten. Met deze innovatieve webapp kende het publiek ons een tweede plek toe bij de VriendenLoterij Museumprijs.

De toepassing, die als eerste voor Museum Volkenkunde is ontwikkeld, is ook beschikbaar gesteld voor andere musea. Daarnaast zijn in 2021 de eerste stappen genomen om een 3D scan te maken van het volledige gebouw van het Tropenmuseum, waarmee het ook op afstand wordt middels een QR code en webapplicatie kennis te maken met de geschiedenis van dit monumentale pand, de vele beeldhouwwerken te bekijken en meer te weten komen over de betekenissen daarvan. De 3D scan zal een onderdeel worden van de semipermanente tentoonstelling *Onze Koloniale Erfenis*, die in juni 2022 wordt geopend.

Financiële positie

Het jaar 2021 is afgesloten met een positief resultaat na bestemming van € 819.353,-. Begroot was een negatief resultaat na bestemming van € 879.380,-. Het positieve resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve.

Het behaalde resultaat is grotendeels te verklaren door de ontvangen subsidie op grond van de *Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC)* van € 2.011.100,-. De subsidie is verstrekt om de inkomstenderving als gevolg van de coronacrisis deels op te vangen.

We hielden tijdens de sluitingsperiode van onze musea nauw digitaal contact met onze publieksachterban en boden volop content op al onze online en *social* kanalen.

Ook hierbij is de subsidie ingezet en wel voor het creëren, ontwikkelen en produceren van additionele online content en activiteiten, met de online bezoeker gedeeld op digitale kanalen als YouTube, Instagram, Facebook en natuurlijk op de websites van onze musea. De content betrof onder andere (hybride) lezingen en openingen, educatief materiaal voor scholen en algemeen gebruik, lessen voor in de klas, rondleidingen en films. In totaal werden er 141 online activiteiten aangeboden, die ruim 672.000 keer werden bezocht.

Voor NMVW vangt de subsidie bijna de gehele inkomstenderving ad € 2.212.291 op (peiljaar 2019). In combinatie met de door het museum doorgevoerde bezuinigingen heeft dit geleid tot dit positieve resultaat.

In 2021 werden er geen andere maatregelen zoals subsidies of coulancemaatregelen aan NMVW verleend.

De algemene reserve bedraagt hierdoor per ultimo 2021 € 4.383.701,-. Deze omvang bevindt zich aan de bovenzijde van de bandbreedte waartussen het vrije vermogen (algemene reserve) zich zou moeten

bevinden. We hebben deze bandbreedte vastgesteld bij een interne analyse naar de streefhoogte van het vrije vermogen. Hierbij is rekening gehouden met organisatierisico's, sectorvergelijking en de financieringsfunctie van dit vermogen. Echter, gezien het verwachte resultaat na bestemming over 2022 zal de omvang weer dalen richting de bandbreedte.

De solvabiliteit van het NMVW is 0,44 en de liquiditeit komt per ultimo 2021 uit op 5,44. Deze cijfers geven een solide financiële positie weer. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat een aanzienlijk deel van het vermogen, te weten € 6.192.348,-, is ondergebracht in bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen met geormerkte bestemming. De bestemmingsreserve buitenmuseum ad € 726.763,-, de vervangingsreserve bedrijfsinstallaties ad € 663.354,-, het bestemmingsfonds huisvesting OCW ad € 644.874,-, het bestemmingsfonds Liefkes ad € 913.965,- en het bestemmingsfonds masterplan Tropenmuseum ad € 2.962.412,- zijn hiervan de grootste.

Met betrekking tot het Liefkesfonds kan nog gemeld worden dat het legaat waaruit dit fonds is gevormd deels in de vorm van een effectenportefeuille aan het museum werd overgedragen. Een positief beleggingsresultaat komt ten goede aan het bestemmingsfonds, net als een eventueel negatief resultaat ten laste van dit bestemmingsfonds zou komen. Het fonds staat in dat opzicht dan ook buiten de exploitatie van het museum en het museum loopt geen risico's die de algemene reserve zouden kunnen belasten. Het museum hanteert een defensief beleggingsprofiel. In 2021 was er een positief nettoresultaat van € 84.968,-.

Ten aanzien van de jaarlijkse significante toename van de liquide middelen dient opgemerkt te worden dat dit vooral samenhangt met de ontvangen gelden voor de huisvesting in Leiden. Hiervoor is een voorziening gevormd alsmede een langlopende schuld opgenomen.

De door de systematiek van de huisvestingsbekostiging toenemende liquide middelen plaatsen ons voor de onaangename situatie van negatieve rente. Voor het jaar 2022 hebben wij hiervoor een aanzienlijke lastenpost begroot. Wij beraden ons op deze ongewenste situatie.

De zgn. Functionele Exploitatierkening, zoals die conform het handboek OCW is opgesteld, rekent de verschillende baten en lasten toe aan de publieksfunctie van het museum, de collectiefunctie en het algemeen beheer. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt in welke mate de subsidie die door het Ministerie voor de betreffende categorie wordt verstrekt, afdoende is voor de betreffende functie. In 2021 blijkt het NMVW een bedrag van € 2,3 miljoen tekort te komen op de collectiefunctie. Dit laat zich deels verklaren door het gegeven dat het Ministerie in diens bekostiging voor de collectiefunctie geen bedrag heeft opgenomen voor de huisvesting van de collectie in Berg en Dal en in Amsterdam. De reden hiervoor is dat het Ministerie dat alleen bereid is te doen voor huisvesting in panden die eigendom zijn van hetzij het museum zelf hetzij van het Rijk. Gevolg is dat de Functionele Exploitatierkening ook dit jaar weer laat zien dat het NMVW diens wettelijke taken uit hoofde van de collectiefunctie in feite bekostigt ten laste van de exploitatie.

De vergaande bestuurlijke samenwerking met het Wereldmuseum Rotterdam vertaalt zich in een financiële relatie tussen de beide stichtingen. Immers, kernpunt van de samenwerking is de dienstverlening vanuit het NMVW aan het Wereldmuseum, die is gebaseerd op de in 2017 aangegane samenwerkingsovereenkomst. In deze samenwerkingsovereenkomst zijn de specifieke functies aangegeven die in het kader van de samenwerking ook werkzaam zullen zijn voor het Wereldmuseum.

Dit betreft met name het management, enkele ondersteunende functies, de conservatoren en het online-team. Voor elke functie is een percentage van de loonkosten afgesproken dat door NMVW wordt doorbelast aan het Wereldmuseum.

Het Wereldmuseum ontving eind 2020 de bevestiging dat de Gemeente Rotterdam de subsidieverstreking voor de cultuurperiode 2021-2024 ongewijzigd zal voortzetten.

Continuïteit

Met de wijziging van de *Regeling beheer Rijkscollectie en subsidiëring van museale instellingen* met een wettelijke taak vervalt de verplichting om iedere vier jaar een subsidieaanvraag in te dienen. Met deze wijziging is de continuïteit van het NMVW vanaf 1 januari 2021 verder verstevigd.

In 2021 zijn onze musea ten gevolge van door de overheid opgelegde coronamaatregelen 2 keer langdurig gesloten geweest, voor een periode van totaal 24 weken. In die periodes waren dientengevolge ook de museumwinkels en -cafés en de commerciële verhuur dicht. De overige tijd waren de musea geopend volgens de regels van het zgn. Museumprotocol, waarin gewerkt wordt met o.a. tijdsloten en een maximale gelijktijdige bezoekerscapaciteit. De sluiting had uiteraard grote gevolgen voor de bezoekersaantallen en de publieksinkomsten.

Net als in 2020 hielden wij ook bij het vaststellen van de jaarbegroting, de activiteitenplannen en de personele formatie voor 2021 rekening met een voortdurende van de pandemie en van de bijbehorende maatregelen, waardoor wij steeds in staat waren om onze (financiële) planning flexibel te houden en onze activiteiten en personele inzet mee te laten bewegen met de wijzigingen en sluitingen.

De begroting 2021 toonde een negatief resultaat van € 879.000,-, een verantwoord en verwacht tekort waarvoor wij ter dekking in 2020 bewust op een overschot stuurden.

KPMG Audit

Document waarop ons rapport
580926/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

In het kader van de steunmaatregel voor de culturele sector (RAOCCC) ontving NMVW in 2021 een aanvullende bijdrage van 2 miljoen euro van het ministerie van OCW. Deze compensatie voor het omzetverlies, aangevuld met verdere besparingen die wij doorvoerden op activiteiten- en personele kosten resulteerden uiteindelijk in het positieve resultaat voor 2021, dat ter dekking dient voor het voor 2022 begrote exploitatietekort.

Organisatiestructuur

De interne organisatiestructuur en het personeelsbestand zijn afgestemd op de omvang van de activiteiten van het museum. De organisatie is in omvang ongeveer gelijk gebleven en bedroeg 130,23 fte per ultimo 2021 (2020 139,48 fte). Per 31 december 2021 hadden 221 medewerkers een arbeidsovereenkomst bij het NMVW. Per 1 augustus werd het aantal MT-leden en daarmee het aantal afdelingen verminderd van 9 naar 5 en werden de medewerkers in de nieuwe sectoren geplaatst. Dit betekende voor een beperkt aantal medewerkers een wijziging van collegiale werkomgeving en leidinggevende.

Bij *Algemeen beleid* lichtten wij de aanleiding verder toe. Het herinrichtingsproces van de organisatie werd in nauwe samenwerking met de Ondernemingsraad en conform het daarover in de WOB bepaalde doorlopen en bevestigd.

Medewerkers voor wie dat mogelijk was werkten in 2021 conform de richtlijnen opnieuw vanuit huis. Inmiddels zijn we goed bekend geraakt met de nadelen, maar ook de voordelen van thuiswerken. Wij ontwikkelden, vooruitlopend op de ongetwijfeld komende vraag naar de mogelijkheid om deels structureel thuis te werken, een *Thuiswerkregeling* met bijbehorende overeenkomst, als opvolger van de eerdere *Regeling voor incidenteel thuiswerken*.

Begroting 2022

Op 15 december 2021 werd de begroting voor het jaar 2022 door de Raad van Toezicht geaccordeerd. Hieronder wordt de begroting op hoofdlijnen weergegeven:

Bedragen (x € 1000,-)

Totaal eigen inkomsten	€	5.753	
Totaal structureel subsidie OCW	€	19.145	
Totaal structureel gemeente	€	215	
Incidentele publieke subsidies	€	363	
Totale Baten		€	25.476
Personeelslasten	€	10.495	
Huisvestingslasten	€	7.666	
Afschrijvingen	€	1.616	
Aankopen	€	80	
Overige lasten	€	7.006	
Totale Lasten		€	26.863
Saldo gewone bedrijfsuitoefening		€	-1.387
Saldo rentebaten/ -lasten		€	0
Resultaatbestemming		€	787
Resultaat na bestemming		€	-600

Het negatieve resultaat wordt acceptabel geacht in relatie tot het behaalde resultaat over 2021.

Een kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten 2021

Tentoonstellingen

Tentoonstellen in tijden van Corona

In 2021 werden de voorwaarden voor een veilig bezoek, verwoord in het *Protocol voor veilige en verantwoorde heropening van musea*, en de technische en organisatorische maatregelen die wij hiervoor in onze musea in 2020 al namen gecontinueerd.

Wij zijn onze bezoekers dankbaar voor het begrip, de steun en de complimenten die wij daarbij van hen ontvingen.

Tropenmuseum

Vanaf 18 februari stond de tijdelijke tentoonstelling *Healing Power* in het Tropenmuseum klaar. Door de corona-maatregelen was deze echter pas vanaf zaterdag 5 juni te bekijken door bezoekers. Deze tentoonstelling gaat over wereldwijde genezingstradities. Bezoekers maken kennis met een afwisseling van hedendaagse kunst en oude objecten uit de collectie zoals buidels vol geneeskrachtige stoffen, betekenisvolle sieraden, sjamanenmantels en amuletten uit de hele wereld. Daarnaast komen in de tentoonstelling zes ritueel specialisten aan het woord door middel van interviews waaronder een heks, een winti-priesteres en een sjamaan, waarin zij vertellen over hun werk en hun connectie met objecten uit de museumcollectie. Deze tentoonstelling was eerder onder de titel *Helende Kracht* te zien in Museum Volkenkunde Leiden. Eind april kon de tijdelijke familietentoonstelling *Cadeau hoezo?* worden gepresenteerd en ook deze tentoonstelling kon pas vanaf 5 juni worden bezocht. In kleurrijke omgeving maken families kennis met het waarom van cadeaus geven aan elkaar; wanneer doe je dat, waarom doe je het en hoe doe je het. Er is vooral gebruik gemaakt van de eigen museumcollectie en de tentoonstelling heeft een variëteit aan fysieke en digitale *interactives*. Zo worden volwassenen samen met hun kinderen gestimuleerd zich bewuster te worden van het geven van cadeaus, en dat het geven en ontvangen van cadeaus op andere plaatsen op onze aarde soms net iets anders gaan en betekenen.

In de zomer konden de bezoekers in de Lichthal ook de indrukwekkende installatie *De duisternis ontvluchten* van Issam Kourbaj bekijken. De kunstenaar woont in Engeland en komt oorspronkelijk uit Syrië. De gevolgen van het geweld daar en de crisis die al tien jaar aan de gang is werd voelbaar gemaakt in zijn installatie, de gelijktijdig ook de hoop op een betere toekomst verbeeldt.

Afrika Museum

In het Afrika Museum werden in 2021 een aantal aanpassingen gedaan in de presentatie van het buitenmuseum. De woonerven in het Museumpark van het Afrika Museum dienen aan de binnenzijde als voorbeelden van universele thema's die over de hele wereld herkenbaar zijn. Zo werd bijvoorbeeld het thema *architectuur* uitgewerkt in en rond het Dogon-woonerf met o.a. een presentatie over mega-steden op het

Afrikaanse continent en bouwen in de toekomst. Het Dogon-gebied in Mali is benoemd als UNESCO werelderfgoed. Hiermee maken we bezoekers, met name in familieverband, bewust van de dynamiek van architectuur op het Afrikaanse continent en van de verschillen tussen platteland en stad. In 2021 werd ook een start gemaakt met een presentatie over de diversiteit aan Afrikaanse talen, met onder meer interactieve presentaties op het Centrale Plein, af te ronden in 2022.

Heden van Slavernijverleden, eerder te zien in Tropenmuseum Amsterdam, opende met een nieuwe editie in het Afrika Museum. Voor deze editie in Berg en Dal werd de tentoonstelling aangevuld met een presentatie over de Gelderse slavernijgeschiedenis.

In juli opende de tentoonstelling *World Press Photo: Door de lens van...* Na het eerdere succes van fototentoonstellingen in het Afrika Museum werd deze tentoonstelling samen met World Press Photo speciaal samengesteld voor het Afrika Museum. *World Press Photo: Door de lens van...* omvatte het werk van 17 talentvolle fotografen uit de African Photojournalism Database van World Press Photo. De fotografen, afkomstig uit verschillende Afrikaanse landen, lieten op hun eigen manier de diversiteit van het continent zien. Aan de hand van uiteenlopende thema's zoals wederopbouw, verstedelijking, oorlog, geboorte en gendergelijkheid toonde de expositie het menselijke en nieuwsgierig makende verhaal van zowel de fotograaf als de gefotografeerde.

Museum Volkenkunde

Op 5 augustus in 2021 werd in Museum Volkenkunde in aanwezigheid van de Mexicaanse ambassadeur en een selecte groep gasten de tentoonstelling *Azteken* geopend. Precies 500 jaar geleden kwam er een einde aan het grote Azteekse rijk door een handvol Spanjaarden en hun inheemse bondgenoten. Die gebeurtenis was aanleiding voor deze grote tentoonstelling over een van de iconische beschavingen uit de wereldgeschiedenis. Indrukwekkende voorwerpen zoals stenen beelden, verfijnde sieraden en tekeningen uit codices, verlevendigd met bijzondere verhalen en actuele inzichten zijn te zien in deze tentoonstelling.

Deze tentoonstelling is een internationaal samenwerkingsproject van NMVW, het Linden Museum in Stuttgart en het Weltmuseum in Wenen met o.a. vooraanstaande archeologen uit Mexico en het Museo Nacional de Antropologia in Mexico-Stad en werd voor Leiden vertoond in Stuttgart en Wenen.

De tentoonstelling is uniek te noemen vanwege de internationale bruiklenen en topstukken die deels voor het eerst buiten Mexico te bewonderen zijn.

Ook in 2021 presenteerden we weer de zogenaamde *galerij-tentoonstellingen*. Met deze kleinere tentoonstellingen hebben wij als doel om meer objecten uit onze depots aan het publiek te tonen. Zo werd de tentoonstelling *Droomreis* samen met de leerlingen van De Pionier, De Lorentzschool (beiden uit Leiden) en de Koningin Julianaschool (Leiderdorp) samengesteld. Met maar liefst 180 werken legden de leerlingen hun droom in een borduurwerk vast. Door de borduurwerken dicht tegen elkaar te hangen verscheen er een groot kunstwerk, geïnspireerd op het middeleeuwse Tapijt van Bayeux. Door de vaste tentoonstelling liep een route die langs borduurwerken uit de hele wereld voert.

Educatie en Randprogrammering

Programmeren in tijden van Corona

Omdat alle musea bij de start 2021 gesloten waren kwamen de programmaplannen voor de kerstvakantie, voorjaarsvakantie en meivakantie en alle onderwijs- en publieksprogramma's in fysieke vorm te vervallen, maar wel in online vorm voortgezet. De doelen van het online aanbod zijn informatie, inspiratie, beleving, kennisdeling en publieksparticipatie.

Publieksprogrammering Tropenmuseum

In het Tropenmuseum waren in 2020 al bindende afspraken gemaakt over een grote maaninstallatie van kunstenaar Luke Jerram in 2021. De installatie werd ondanks de gesloten deuren alsnog geplaatst en was zeer indrukwekkend. Met een doorsnede van zeven meter en een realistische schaal van 1:500.000 leek het alsof er een echte maan in het museum hing. Hoewel de geplande bijbehorende activiteiten moesten worden afgelast, bood de Maan wel een dankbare achtergrond voor verschillende opnames; zoals de online presentatie van het nieuwe boek van Dolfe Weerwolfje en een aantal online Moonflow yogalessen. Ook hebben we, in het kader van de tentoonstelling *Healing Power*, een driedelige podcast Maankracht geproduceerd waarin de vraag *hoe zijn mensen wereldwijd verbonden met de maan?* centraal stond.

In de zomervakantie werd in het Tropenmuseum een speciale activiteit georganiseerd bij de installatie *De duisternis ontvluchten* van Issam Kourbaj. Kourbaj geeft al jaren een eigen invulling aan het in Syrië bestaande fenomeen Eye Idols. Hij snijdt deze beschermfiguren uit Aleppo zeep. Bezoekers konden in de lichthal zelf hun eigen minisculptuur van Aleppo zeep maken en na afloop meenemen voor een dierbare of achterlaten in het museum. Omdat we merkten dat veel mensen binnen de beperkingen van de coronamaatregelen meer inspirerende opties zoeken voor een date, maakten we in het Tropenmuseum de *Weet wie je date-* tour. Met een pakketje levensvragen konden stellen samen het museum doorkruisen om elkaar en de collectie beter te leren kennen. Het bleek een groot succes, en daarom werd er ook een Engelse versie ontwikkeld.

Op 20 oktober deden we mee aan de KinderKunstBiennale in Amsterdam met workshops Paradijvogels uit het Surinaamse regenwoud en op zaterdag 6 november opende het Tropenmuseum haar deuren voor de 21ste editie van Museumnacht. De avond stond in het teken van *Healing Power*. Bezoekers konden bij ons ritueel hun handen wassen, de *weet wie je date*-tour doen en getuige zijn van een performance waarbij science fiction, spiritualiteit en activisme samenkwamen in het kunstproject The Black (W)hole. Daarnaast kon de bezoeker meer te weten komen over bijzondere planten uit het Surinaamse Amazonegebied en konden ze zelf een kruidendrank bereiden in de bosapotheek van Sabi Suriname.

Publieksprogrammering Afrika Museum

In het Afrika Museum produceerden wij onder de titel *Het Blauwe Uur* een serie (online) publieks-programma's over hoe we wereldwijd (samen)leven, beeldvorming en veranderende tijden. De programma's varieerden van lezingen tot een film- of theatervoorstelling, steevast gevolgd door een nagesprek met het publiek. In 2021 stonden de thema's empathie, poëzie en woordkunst centraal. Daarnaast werd in Berg en Dal hard gewerkt aan de ontwikkeling van een online versie van het jaarlijkse succesvolle Keti Koti Festival. Het aanbod bevatte onder meer een reeks Angisa Stories, een livestream Freedom Talks, een lunchlezing en verschillende webinars.

Tijdens het zomerprogramma stond creatief vakmanschap centraal, het museum staat immers vol met objecten die symbool staan voor techniek, ambacht en vakmanschap. In het Museumpark werden vijf creatieve ateliers ingericht, met elk een andere techniek. Bezoekers konden onder meer batikken op papier, Ghanese patronen weven of een beeld maken van mergelsteen. Inspiratiebron was altijd object, ambacht, kunstenaar of techniek uit Afrika.

Op 18 september vond de 10e editie van de Nijmeegse Kunstnacht plaats. Het Afrika Museum presenteerde in samenwerking met Bibliotheek Gelderland Zuid in de stad een succesvol programma *De kracht van woorden*, met een performance van Naomie Pieter en rapper Vicens.

Publieksprogrammering Museum Volkenkunde

Museum Volkenkunde bood in het kader van de lente een programma rond het Bloemenkijkfeest en Japanse feestdag *Hanami*. Er was een online lunchlezing over de betekenis van kersenbloesem, een creatieve wedstrijd (tekenen, dichten, fotograferen of schilderen van de kersenbloesem), het museum werd roze uitgelicht en we boden een picknickpakket voor onder de kersenbloesembomen in de museumtuin. In het kader van de *Oceanië* tentoonstelling en de *Azteken* tentoonstelling presenteerden we verschillende lunchcolleges en bij deze laatste programmeerden we bovendien negen speciale activiteitenzondagen met lezingen, workshops en een muzikaal optreden.

Tijdens de Leidse online Museumnacht organiseerden we De Grote Azteken Quiz. In de tuin van Museum Volkenkunde werd op 30 juni een bijeenkomst plaats om stil te staan bij de afschaffing van de slavernij. Tijdens de herdenking spraken o.a. voorzitter Jacintha Groen van de stichting Songs of Freedom, alsook wethouder Yvonne van Delft en de Leidse historicus Gert Oostindie die samen met Karwan Fatah-Black *Sporen van de slavernij in Leiden* schreef. De Surinaamse dichter Ringold van West droeg voor in het Nederlands en het Surinaams en Nancy Zeefuik zong een lied over vrijheid. Na de toespraken bracht Jacintha Groen een plengoffer, waarna verschillende organisaties een krans legden. Op 1, 2 en 3 juli organiseerden we een Keti Koti-avond met diner-voorstelling in samenwerking met muziektheatergezelschap De Veenfabriek uit Leiden.

Onderwijsaanbod

Wij produceerden volop online educatieaanbod. In het nieuwe aanbod voor schooljaar 2021-2022 werden online programma's inmiddels als vast onderdeel opgenomen. Daarnaast ontwikkelden digitale of hybride rondleidingen voor het onderwijs.

Na de zomer trok het fysieke schoolbezoek gelukkig weer aan. Bijna iedere dag waren er weer schoolgroepen te vinden in onze musea. Het onderwijsaanbod van het Afrika Museum werd opgenomen in het cultuurmenu van Cultuur en School Nijmegen.

In het Afrika Museum werd tevens een bijzondere inspiratiemiddag georganiseerd bij *Heden van het Slavernijverleden* voor mensen in het onderwijs. Er werd stilgestaan bij vragen als: hoe kunnen scholen aandacht besteden aan het slavernijverleden? Op welke manieren kunnen docenten en leerlingen de actuele gevolgen van het kolonialisme samen bespreken? Welke inzichten kunnen we met elkaar delen en wat is extra relevant voor Gelderland? De middag kwam tot stand met hulp van diverse sprekers. Joandi Hartendorp, onderzoeker Holocaust en slavernij in het onderwijs, lichtte toe hoe bij geschiedenislessen een completer beeld van de Nederlandse slavernijgeschiedenis gegeven kan worden. Docent geschiedenis aan het Titus Brandsma Lyceum, Niels van Corven, sprak over hoe onderwerpen als slavernij en kolonialisme persoonlijk & actueel gemaakt kunnen worden in de klas. Else Gootjes van Erfgoed Gelderland vertelde over de verbondenheid van de provincie Gelderland met de slavernijgeschiedenis. Na een bezoek aan de tentoonstelling gingen de aanwezigen en de sprekers in gesprek en deelden ze ervaringen en tips voor toepassing in de praktijk.

In de ruim 6 maanden waarin TM open kon zijn er 2.720 publieksactiviteiten en tijdsloten aangeboden. Hiervoor ontvingen wij 2.119 leerlingen in klasverband voor schoolprogramma's en 10.126 particuliere bezoekers.

Relaties & Stakeholders

In 2021 hebben we de samenwerking met Basisschool Oscar Carré (cultuurprofielschool) gecontinueerd. Dit is een vierjarig traject, dat is gericht op de verdieping van inhoudelijke samenwerking en deskundigheidsbevordering bij beide partijen. Onderzoeksvraag is hoe we cultuureducatie zinvol kunnen verbinden aan burgerschapsonderwijs in het primair onderwijs. Deze samenwerking is wegens corona wel anders verlopen dan gepland; er waren minder bijeenkomsten, want de school had andere zaken aan het hoofd, maar desondanks zijn er diverse programma's geweest waarin leerkrachten en medewerkers museum ervaringen hebben uitgewisseld. Naar verwachting wordt de samenwerking geïntensiveerd in het jaar 2022.

Toelichting op het vrijkaartenbeleid

Tropenmuseum Junior voert ten aanzien van uitgifte van vrijkaarten, het verlenen van gratis toegang en het voeren van kortingsacties hetzelfde beleid als NMVW. Volgens dit beleid ontvangen gasten in het kader van kennisoverdracht en (inter)nationale uitwisseling gratis entree. Hieronder vallen ook de leerkrachten en schoolgroepen voor try-outs. Het basisonderwijs heeft gratis toegang tot onze musea, scholen binnen het VO betalen alleen een bijdrage voor de programmakosten (begeleiding, materiaalkosten, etc.), voor bezoekers binnen MBO, HBO en WO verband is er een speciaal onderwijstarief voor rondleidingen en workshops. Daarnaast worden incidenteel vrijkaarten ingezet in het kader van publieksacties, voor free publicity en bij de afhandeling van klachten.

Wetenschappelijke functie en internationale activiteiten

Thinking With

Voor dit format worden sprekers uitgenodigd die een publicatie hebben geschreven of gedachtengoed hebben ontwikkeld dat ons kan helpen met ons werk als museum. De eerste sessie in 2021 met Henrietta Lidchi en Stuart Allen ging voornamelijk over hun boek *Dividing the Spoils*. De tweede *Thinking With* was met Kwame Nimako en ging over *Black Europe, solidariteit en samenleven*. Na een *Thinking With* met Kaiama L. Glover in april, organiseerden we in mei een *Thinking With* met David Theo Goldberg over de technologieën van racisme. In het najaar volgden in deze reeks nog twee gesprekken; in het eerste gesprek gingen Aude Christel Mgba en Ryan Skinner in gesprek met met Souleymane Bachir Diagne over zijn werk *African Art as Philosophy: Senghor, Bergson and the Idea of Negritude*. In het gesprek dat daar op volgde sprak Ariella Aisha Azoulay over haar werk *Potential History: unlearning Imperialism*. De gesprekken in de *Thinking With* reeks trokken naast honderden 'live' deelnemers ook bijna duizend 'online' kijkers.

A Future where Racism has no place

Voor dit format gingen we in gesprek met academici, kunstenaars, activisten en cultuurmakers over racisme en de rol die wij als musea in de strijd daarin kunnen hebben.

Ieder gesprek belichtte een ander deel van dit vraagstuk, maar tegelijkertijd bouwden ze ook op elkaar voort. Het eerste gesprek ging over de relatie tussen raciale wetenschap, fysische antropologie en het museum, het tweede over tentoonstellingen maken en verzamelen. Ieder gesprek resulteerde in vruchtbare discussies vanuit verschillende perspectieven. De gesprekken trokken een steeds groter publiek en het valt op dat een groot deel van het publiek steeds blijft terugkeren.

De omslag naar online producties, ingegeven door de Covid pandemie, maakte dat RCMC zich nog beter kon profileren en inspelen op het (inter)nationale wetenschapsveld. Het Research Center for Material Culture (RCMC) van het NMVW heeft naar aanleiding van het succes van de twee gesprekkenreeksen *Thinking With* en *A Future Where Racism has no Place. What can Museums Do?* besloten om beide formats in 2022 door te ontwikkelen.

Adriaan Gerbrandslezing

Dit jaar werd de op 4 maart Gebrandsezing georganiseerd met Elizabeth Povinelli. We hadden de masterclass en lezing in 2020 uitgesteld omdat we hoopten op een later moment weer een live variant te kunnen organiseren, maar uiteindelijk hebben we daar toch vanaf moeten zien en de lezing in 2021 alsnog online georganiseerd. In de lezing ging Povinelli in op haar aankomende publicatie/graphic novel *The Inheritance*; een zoektocht naar de sporen van historisch trauma, migratie, ongelijkheid, geweld en racisme en hoe die verweven zijn in individuele levens als ook in ons collectieve verleden en heden. In de masterclass ging zij in op vormen van samenwerken met *indigenous communities*, over verwantschap en lange termijn commitment.

Taking Care

Binnen het internationale samenwerkingsproject *Taking Care - Ethnographic and World Cultures Museums as Spaces of Care* werden in april en mei een conferentie en een workshop georganiseerd. Een afvaardiging van NMVW was aanwezig bij verschillende *Taking Care* conferenties in Barcelona en Tervuren, dit ter voorbereiding op de grote internationale conferentie die NMVW zal organiseren als onderdeel van diens commitment in dit project in het najaar van 2022.

Pressing Matter

In december 2020 werd de financiering toegewezen voor het project *Pressing Matter: Ownership, Value and the Question of Colonial Heritage in Museums* naar aanleiding van een ambitieus onderzoeksvorstel voor de Nationale Wetenschapsagenda (NWA-ORC). *Pressing Matter* zal de dringende academische, politieke en sociale vragen verkennen over koloniaal erfgoed, waardesystemen, restitutie en verzoening. In 2021 gingen we aan de slag met de werving van vijf PhDs, vijf postdocs, één postdoc coördinator en twee herkomstonderzoekers die samen met academici van verschillende Nederlandse universiteiten het project zullen uitvoeren. Hoewel het NMVW en de VU in de lead zijn van dit project, zal er ook nauw worden samengewerkt met partners zoals het NIOD, Rijksmuseum, Groningen Universiteit Museum en de Stichting Academisch Erfgoed. Ook werd er hard gewerkt aan de consortium *agreements* en werden de archieven gecontroleerd en stroomdiagrammen opgesteld om te zien waar en hoe relevante documentatie voor het *Pressing Matter* project te vinden is. Op 21 oktober werd het *Pressing Matter* Project officieel gelanceerd. Samen met de Vrije Universiteit Amsterdam organiseerden we een symposium waar alle samenwerkingspartners en een aantal leden van ons 'critical friends team' (uit Zuid-Afrika, Nieuw Zeeland en Noord Amerika) aan meewerkten.

Pilot Provenance Research on Objects of the Colonial Era (PPOCE)

Het PPOCE project waarin NMVW samen met het NIOD en het Rijksmuseum herkomstonderzoek verricht naar koloniaal erfgoed en objecten, werd in 2021 vervolgd met onderzoek naar de Balinese collecties, naar collectie items die werden geselecteerd door het Museum Nasional (Republiek Indonesië), de Afrika collecties, vier Boeddha hoofden en de Islamitische kunstcollectie. Het PPOCE onderzoeksrapport wordt naar verwachting in maart 2022 gepubliceerd.

Publicaties

In maart 2021 publiceerde NMVW de uitkomsten van een diepgaand onderzoek naar de Benin collectie: *The Benin Collections at the National Museum of World Cultures*. Dit is de tweede publicatie in een reeks naar aanleiding van het herkomstonderzoek waar NMVW zich op toelegt. In het najaar van 2021 werd, na een langdurig maar zorgvuldig proces, *Getuige in Steen, een Markant Gebouw* gepubliceerd. In deze gids bespreken we de geschiedenis van het KIT-gebouw, waarin het Tropenmuseum is gevestigd, en gaan we in detail in op 14 decoraties in de verschillende bouwdelen.

We bespreken de beladen geschiedenissen en ideologieën die daarin verankerd liggen en vroegen kunstenaar Brian Elstak om op elke decoratie visueel te reflecteren met nieuwe tekeningen. De gids kwam in zowel Nederlands als Engels uit.

Wetenschappelijke samenwerkingen en partnerschappen

Ook in 2021 was NMVW betrokken bij samenwerkingsprojecten en verkende het mogelijkheden tot partnerschappen waaronder maar niet uitsluitend een samenwerking tussen het museum de Openbare Bibliotheek Amsterdam en El Hizra. De Benin Dialogue Group kwam samen en sprak onder andere over het Edo Museum of West African Art. Met achttien andere collectie beherende partijen werkten we samen aan het online platform Modemuze. We waren betrokken in het Europees Network voor Herkomstonderzoek en ontmoetten Indonesische en Japanse stakeholders. Binnen het *Worlding Public Cultures: the Arts and Social Innovation*, een groot onderzoeksproject samen met de Vrije Universiteit Amsterdam, de National Gallery of Canada, en Tate Modern, onderzoeken we hoe publieke instellingen veranderen in het licht van de vragen die dekolonisatie aan ons stelt. Samen met activisten en postdocs vanuit Zuid Afrika en Indonesië werkten we aan een grote conferentie *Letting go of having to talk all the time* van 7 tot en met 9 oktober.

Ondernemerschap en eigen inkomsten

De Corona-crisis heeft uiteraard grote gevolgen voor onze mogelijkheden tot verwerving van eigen inkomsten. Het eigen inkomsten-percentages van het NMVW bedroeg in 2021 22,7%, in 2020 was dit 22,8%. In 2019 bedroeg dit nog 42,2%. Hierbij worden de eigen inkomsten gedeeld door de structurele subsidies (zijnde OCV en subsidies uit gemeenten). Naast de entree-opbrengsten droegen de opbrengsten uit de museumshops, de horeca en de verhuring van zalen en overige accommodaties bij aan de inkomsten van onze musea. Deze publieksinkomsten bedroegen in 2021 € 1.872.812,-, een stijging van 0,2% ten opzichte van 2020.

De bijdrage uit private middelen bedroeg in 2021 € 1.321.463,- tegen € 1.182.196,- in 2020. Deze stijging is voor het grootste deel te verklaren door het resultaat uit de beleggingsportefeuille.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.
28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG is niet verantwoordelijk voor de inhoud van dit document.

Code Diversiteit en Inclusie

Als museum zijn we structureel geïmmiteerd aan de strijd voor gelijkwaardigheid. Dit heeft een vaste en belangrijke plek in ons beleid en in al onze activiteiten. We doen dat op basis van een goed besef van onze rol als museum. We geven hierbij context en duiding, vergroten de kennis en bevorderen de empathie.

In het kader van de Diversiteits- en Inclusiviteitstraining (DIT) vond voor alle medewerkers in januari 2021 het laatste *webinar* plaats van de eerste serie trainingen met als onderwerp 'onbewuste vooroordelen'. Omdat het als gevolg van de coronamaatregelen niet mogelijk was om fysiek samen te komen organiseerden we dit eerste deel van de trainingen digitaal. Op 28 mei startte de tweede serie webinars in het DIT-traject met dit keer als thema 'ruimte maken voor diversiteit'. Ook deze training was verplicht voor alle medewerkers en vond digitaal plaats. Tijdens het gehele traject en bij de evaluatie maakten wij dankbaar gebruik van de feedback van de deelnemers en van de medewerkers-klankbordgroep die specifiek voor DIT in het leven is geroepen. Tegelijkertijd stimuleren en faciliteren we medewerkers om ook zelf initiatieven en voorstellen aan te dragen voor de activiteiten ontwikkeling en programmering rondom diversiteit en inclusie. Zij namen onder andere het initiatief voor twee succesvolle *Black Heritage Tours*. Tijdens een vaartocht door de Amsterdamse grachten verkenden onze medewerkers de verborgen geschiedenis van de stad van vroege zwarte aanwezigheid, koloniale symbolen op grachtenpanden, nationale monumenten en musea.

In maart organiseerden we een evenement in samenwerking met de Ethische Code Commissie voor Nederlandse musea over de code waar we als musea mee werken en over de westerse ideeën waar die op is gebaseerd. In dit online seminar onderzochten we met de deelnemers of de code nog altijd toereikend is in deze tijd van dekolonisatie en wat voor gevolgen het huidige maatschappelijke debat heeft op aankoop-, interpretatie- en representatiebeleid en overige museale praktijken.

In het kader van het samenwerkingsverband *Musea Bekennen Kleur* werkten we in het voorjaar aan het manifest met de titel *De Verbintenis*. In dit collectieve statement hebben in totaal 26 musea gezamenlijke doelstellingen geformuleerd institutioneel racisme en andere vormen van discriminatie. Het statement werd op 8 juli gepresenteerd in de Nicolaikerk te Utrecht tijdens het Keti Koti dialoog.

Fair Practice Code

Wij onderschrijven de aanbevelingen van de Fair Pay / Fair Practice Code en de principes van deze code worden binnen onze organisatie integraal toegepast. Wij herkennen onszelf in de vijf pijlers waar de Fair Pay / Fair Practice Code op berust: solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie. Zo waarborgen wij in contracten met derde partijen ieders belangen en rechten (inclusief auteursrecht), leggen deze vast, maken we eerlijke betaling van diensten mogelijk, ontwikkelen we momenteel een opleidingsplan om groei en ontwikkeling van onze medewerkers te stimuleren en streven wij transparantie in beleid en bedrijfsvoering na.

Collectiemanagement

Registratie en Documentatie

In samenwerking met de herkomstonderzoekers scanden we in 2021 al het aanwezige archiefmateriaal met betrekking tot de collectie op de verschillende locaties en brachten in kaart welk materiaal zou moeten worden gedigitaliseerd om herkomstonderzoek en ander onderzoek de komende jaren beter te kunnen faciliteren.

Voor het project *Datagestuurde Ontdekken* (crowd sourcing en augmented reality voor metadatering van onze fotocollectie) organiseerden we een online workshop met internationale gasten rond vragen over het gebruik van onze fotocollectie als bronmateriaal voor onderzoek. De workshop gaf ons belangrijk inzicht in de behoeften die onderzoekers hebben ten aanzien van online toegankelijkheid van onze collectie.

Met het Museon overlegden we hoe in het verleden bijeengebrachte data op de website van de (voormalige) Stichting Volkenkundige Collecties Nederland (SVCN) zou kunnen worden overgebracht naar andere platformen die vandaag de dag beschikbaar zijn alvorens we de website uit de lucht halen. De RCE werd bereid gevonden op hun website voor volkenkundige collecties een portal aan te maken die toegang geeft tot de volkenkundige voorwerpen in de Collectie Nederland die al in dit platform aanwezig zijn. Een deel van de contextuele informatie kan ook hier worden ontsloten. De overige contextuele informatie op de SVCN website zal op andere platformen worden ontsloten.

Beheer en Behoud

In het begin van 2021 startten wij een project om gedurende een jaar de collectie Aziatische Keramiek te fotograferen en de basisregistratie te controleren en aan te vullen ten behoeve van de website Aziatische Keramiek die in 2022 wordt gelanceerd door Museum het Prinsessenhof en waarin NMVW een

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2100626/22X00181257AVN d.d.
28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG is een lid van de Big 4.

samenwerkingspartner is.

Ook zagen we in 2021 het aantal depotbezoeken en bruikleenaanvragen weer toenemen. Een van die bruiklenen betrof een aanzienlijke hoeveelheid voorwerpen voor de tentoonstelling die het Amsterdam Museum voorbereidde bij de presentatie van de pas gerestaureerde Gouden Koets. Een ander bruikleen ging in mei naar de Biënnale in Venetië. Hiervoor was intensief contact via videobellen met de organisatie in Italië nodig om het bruikleen zonder koerier naar Venetië af te kunnen laten reizen. Deze ervaring vraagt om verder ontwikkelen van deze koerier-loze aanpak zodat we hier ook na Covid de vruchten van kunnen plukken.

Huisvesting

Met ingang van 1 januari 2017 is NMVW zelf verantwoordelijk geworden voor het beheer en onderhoud van de panden, terreinen en installaties behorend bij de locatie Museum Volkenkunde. De panden van de locaties Tropenmuseum en Afrika Museum worden van derden gehuurd, waarop het nieuwe huisvestingsstelsel voor rijksmusea niet van toepassing is. Op basis van een door haar vastgestelde uitgebreide en zeer langjarige onderhouds- en investeringsplanning verstrekke OCW hiervoor subsidie. NMVW verklaarde zich bereid deel uit te maken van de zgn. Pilot groep, bestaande uit 6 Rijksgesubsidieerde musea, die voor een periode van vijf jaar (2017 tot en met 2021) de dienstverlening voor het beheer, onderhoud, advies en mogelijk projectmanagement ten behoeve van hun panden, installaties en terreinen onderbrengen bij het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Hiervoor werd een Overeenkomst tot Dienstverlening afgesloten.

Met het oog op de toekomst van het huisvestingsstelsel heeft OCW de pilot in 2021 laten evalueren. Mede op basis van deze evaluatie heeft OCW geconcludeerd dat de samenwerking met het RVB na 31 december 2022 niet zal worden voortgezet. Met dit besluit eindigt ook de Overeenkomst tot Dienstverlening tussen NMVW en RVB. Het museum bereidt zich al geruime tijd voor op dit afscheid.

Zowel RVB als OCW beraden zich, ook in overleg met de betreffende musea, in 2022 over de vormgeving van een nieuw, definitief huisvestingsstelsel per 1 januari 2023, een daarop aansluitende nieuwe huurovereenkomst en een auditsystematiek ten behoeve van een helder toezichtkader.

NMVW hanteert een actueel meerjarig onderhouds- en investeringsplan (MOIP) met een looptijd van vijf jaar. Dit MOIP vormt de basis voor de korte en middellange planning van het onderhoud en de investeringen voor de panden, installaties en terreinen van Museum Volkenkunde en was ook het uitgangspunt voor betreffende werkzaamheden in 2021.

Hiernaast beschikken wij over een langjarig MOIP van 40 jaar. Wij werken, samen met een extern adviesbureau, aan de actualisering van een langjarig onderhouds- en investeringsplan met een looptijd van 40 jaar, waarin het verduurzamen van gebouwen en installaties een belangrijke plek vindt.

Een team van deskundige medewerkers is belast en toegerust voor het beheer en onderhoud van de panden en laat zich in voorkomende gevallen bijstaan door externe deskundigen.

Het financiële kader van dit MOIP past binnen het financiële kader van de beschikbaar gestelde huisvestingssubsidie als vastgelegd in de Erfgoedwet. Met dit alles is aan de voorwaarden voor een verantwoorde invulling van de onderhouds- en beheertaken voldaan.

Risico's

Risicomanagement is een integraal onderdeel van het gevoerde beleid, verdeeld in de onderdelen strategie, operationeel, financieel en wet- en regelgeving. De directie was en is goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden binnen de branche en is van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatie-brede risico's worden beheerst in 2021 adequaat hebben gewerkt.

Operationele en financiële risico's zijn vastgelegd in de managementinformatie en worden periodiek geanalyseerd. De bewaking van de financiële positie en het bijstellen op basis van de financiële risico's vinden eveneens periodiek plaats.

We verstrekken maandelijks financiële realisatierapportages ter analyse en stellen tweemaal per jaar een herijkte jaarresultaatprognose op. Deze prognoses worden tevens besproken met de Audit Commissie van de Raad van Toezicht en met de volledige Raad van Toezicht. Risicomanagement wordt structureel geagendeerd in de overleggen van de bestuurder met de Audit Commissie en de Raad van Toezicht.

Voor nu identificeren wij de volgende mogelijke risico's.

- Langzaam en langdurig herstel van de bezoekersaantallen naar pre-corona omvang.
- Terugkerende (langdurige) sluiting t.g.v. coronamaatregelen, gevolgd door een langzame opstart met beperkingen t.a.v. bezoekersaantallen, programmamogelijkheden en verwerven van publieksinkomsten.
- Imagoschade m.b.t. de beëindiging van de exploitatie op de locatie Berg en Dal.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.
28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants & Adviseurs
14 van 59

Samenstelling directie

De directie werd in 2021 tot 1 februari gevoerd door drs. K.J. (Stijn) Schoonderwoerd in de functie van algemeen directeur/statutair bestuurder. Hij werd per 01-06-2012 benoemd voor onbepaalde tijd. Per 1 januari 2021 werd prof. dr. W.A.H. (Wayne) Modest aangesteld als inhoudelijk directeur. De heer Schoonderwoerd heeft de organisatie per 1 februari 2021 als gevolg van zijn aanstelling als Algemeen Directeur bij Nationale Opera en Ballet. Zijn positie werd met ingang van deze datum en tot 31 december 2021 op interim basis waargenomen door dhr. B.J. (Bart) Drenth.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG is een lid van de

15 van 59

Verslag Raad van Toezicht

Tot 1 april 2021 was de Raad van Toezicht van het Nationaal Museum van Wereldculturen als volgt samengesteld:

De heer K.M. Becking, voorzitter
Mevrouw mr. Sj. A. Rullmann
De heer prof. mr. dr. C.J.J.M. Stolker
Mevrouw P.E. de Weichs de Wenne
Mevrouw L.A.M. van der Linden
De heer M. Bouker
Mevrouw H.A. Saam

Per 1 april 2021 was de Raad van Toezicht van het Nationaal Museum van Wereldculturen als volgt samengesteld:

De heer K.M. Becking, voorzitter
Mevrouw mr. Sj. A. Rullmann
Mevrouw P.E. de Weichs de Wenne
Mevrouw L.A.M. van der Linden
De heer M. Bouker
Mevrouw H.A. Saam
Mevrouw. E.R. Kambel

In het kader van de verregaande samenwerking met het Wereldmuseum werd met ingang van 1 mei 2017 een nieuwe Raad van Toezicht gevormd. Beiden stichtingen kennen dezelfde samenstelling van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat uit zeven leden in de verhouding vijf 'NMVW' en twee 'Rotterdam'. Het College van B&W van Rotterdam benoemt de leden met een Rotterdamse achtergrond in de Raad van Toezicht van het Wereldmuseum. De overige leden worden niet ter goedkeuring aan het College voorgelegd.

In 2021 nam de Raad van Toezicht afscheid van dhr. Stolker die na twee voltooide termijnen aftrad binnen de Raad van Toezicht. Hij werd opgevolgd door mevr. Kambel. De Raad is heel verheugd met haar komst. Bij gelegenheid van de zoektocht naar de opvolger van dhr. Stolker werd ook de profielschets van de Raad herijkt op basis van de actuele strategische koers van de organisatie. De Raad van Toezicht waarborgt aldus deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. (GCC principe 8).

In 2021 vergaderde de Raad van Toezicht regulier op 22 maart, 24 juni, 14 september, 2 november en 15 december. In verband met de voorgenomen herinrichting van de organisatie vond er bovendien op 21 april een extra vergadering plaats. Op de agenda stonden naast financiële zaken ook de plannen voor de nieuwe organisatiestructuur, de ontwikkelingen omtrent het Afrika Museum en de ambities voor een collectiecentrum. Op museaal-inhoudelijk gebied stond de Raad van Toezicht stil bij de geplande nieuwe semipermanente opstelling van het Tropenmuseum Onze Koloniale Erfenis die in 2022 zal openen. De verschillende commissies binnen de Raad van Toezicht (Auditcommissie, Remuneratie, Museale Zaken en Commissie Rotterdam) kwamen verschillende malen bijeen met de Directie en MT-leden. De Raad had via diens contactpersoon bovendien regelmatig contact met de Ondernemingsraad. In 2021 vormde zich ook een gelegenheidscommissie ten behoeve van de werving van een nieuwe algemeen directeur. Deze selectiecommissie kwam (digitaal) samen voor het samenstellen van een shortlist aan kandidaten en sollicitatiegesprekken met de gekozen kandidaten. Op basis hiervan benoemde de Raad van Toezicht in de vergadering van 14 september mevr. van Bommel tot nieuwe Algemeen Directeur per 1 januari 2022.

De Raad stelt vast dat ieders onafhankelijke expertises binnen de Raad goed tot hun recht komen in het toezicht. Niet alleen binnen de verschillende (bovengenoemde) commissies van de Raad van Toezicht maar ook als klankbord voor uiteenlopende kwesties en in hun contact met de Ondernemingsraad voelt de Raad zich betrokken bij de organisatie en de werknemers. Toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar (GCC principe 4). Eind 2021 heeft de Raad een externe zelfevaluatie uitgevoerd, gericht op het eigen functioneren, teneinde eraan bij te dragen dat het zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op professionele en onafhankelijke wijze uitvoert. (GCC principe 7).

De Raad werd hierin bijgestaan door dhr. Stolker, voormalig rector magnificus van de Universiteit Leiden en tot 1 april 2021 lid van de Raad van Toezicht NMVW. De individuele leden gingen ieder in gesprek met dhr. Stolker over uiteenlopende thema's zoals het functioneren van de Raad, de onderlinge samenwerking en de verhouding met het (nieuwe) Bestuur.

Document waarna ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG | 16 van 59

Deze werkwijze met een meer persoonlijke benadering werd door de leden van de Raad van Toezicht bijzonder op prijs gesteld. De observaties en bevindingen die volgden op deze evaluatie werden in het laatste overleg van 2021 worden besproken. Zo werd er onder andere gesproken over het inwerkprogramma van nieuwe Raad van Toezicht leden, het waarborgen van het contact met de medezeggenschap en het monitoren van de bestuursoverdracht als gevolg van de directiewissel.

De Raad is tevreden over hoe de herinrichting van de organisatie in 2021 is verlopen. Er is door alle betrokkenen veel tijd en aandacht aan besteed en nu ligt er een goed werkbaar organisatiemodel dat ook de steun en het vertrouwen van de Ondernemingsraad geniet. De Raad heeft bewondering voor de veerkracht en het aanpassingsvermogen van de medewerkers, ook in relatie tot de gevolgen van de corona-epidemie. De organisatie onderging in 2021 een grote transitie als gevolg van de herstructurering van het organisatiemodel en de veranderingen binnen het dagelijks bestuur. Ondanks deze interne veranderingen zijn zij erin geslaagd voor het publiek een rijke programmering (fysiek en digitaal) te presenteren en hun werkzaamheden in Corona-tijd voort te zetten waardoor de musea er nu goed voor staan. De Raad van Toezicht stelt daarbij vast dat de organisatie haar maatschappelijke doelstelling realiseert door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren, ([GCC principe 1](#)). De Raad heeft er vertrouwen in dat de organisatie nu, onder leiding van de nieuwe Directie en de nieuw aangestelde sectorhoofden binnen het Management Team, weer kan investeren in hun mooie toekomstplannen.

De Raad van Toezicht is tevreden met het financiële resultaat en de wijze waarop het museum er ook dit jaar weer in is geslaagd om de exploitatie en de financiële omstandigheden aan te passen aan de actualiteit. De Raad stelt vast dat het bestuur in 2021 zorgvuldig en verantwoord om is gegaan met de mensen en de middelen van de organisatie. ([GCC principe 6](#)) De Raad waardeert de manier waarop het museum de Audit Commissie en de Raad structureel informeert te aanzien van financiële vraagstukken en besluiten en keurde bij de vergadering van 15 december dan ook met vertrouwen de begroting 2022 goed.

Ook in 2021 heeft een daartoe ingestelde commissie van de Raad van Toezicht het functioneren van de bestuurders in hun aanwezigheid besproken. Daarbij is aan de orde gekomen dat het bestuur diens verantwoordelijkheid voor de algemeen dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie naar tevredenheid van de Raad van Toezicht heeft ingevuld ([GCC principe 5](#)).

De Raad van Toezicht en Directie onderschrijven de aanbevelingen van de Code Cultural Governance c.q. de principes van de Governance Code Cultuur alsmede de Code Culturele Diversiteit. Deze codes worden integraal toegepast. ([GCC principe 2](#))

De bezoldiging van de Directie van het Nationaal Museum van Wereldculturen valt binnen de WNT norm. In de jaarrekening is de bezoldiging van de directie van het museum vermeld. De leden en de voorzitter van de Raad van Toezicht voeren hun functie onbezoldigd uit. In 2021 zijn bestuur en toezichthouders in het kader van een onafhankelijke en integere rolvervulling alert geweest op belangenverstremgeling ([GCC principe 3](#)). In de navolgende overzichten worden de nevenactiviteiten van de Directie en de leden van de Raad van Toezicht en het rooster van aftreden weergegeven.

De heer K.M. Becking, voorzitter

Overzicht maatschappelijke- en nevenactiviteiten van leden Raad van Toezicht en Directie van stichting NMVW

Prof. dr. K. Becking Voorzitter RvT NMVW	- o Rector Magnificus en Voorzitter van het College van Bestuur van Nyenrode Business Universiteit - o Ereprofessor Stellenbosch University - o Voorzitter Strategische Adviesraad Strategie en Beleid TNO - o Lid Internationale Adviesraad School of Management, Zheijang University - o Lid Raad van Advies Studyportals (scale-up Eindhoven) - o Voorzitter Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Mevr. mr. Sj. A. Rullmann Lid RvT NMVW	- o Vm. Vice President Rechtbank Amsterdam - o Voorzitter klachtencommissie NICAM (Netherlands Institute for the Classification of Audio-visual media/Kijkwijzer) - o Voorzitter Reclame Code Commissie - o Lid Adviescommissie Beloning Directeuren Goede Doelen - o Lid Raad van Advies Pleitacademie - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Dhr. prof. mr. dr. C.J.J.M. Stolker Lid RvT NMVW (lid tot 1 april 2021)	- o Rector Magnificus en Voorzitter van het College van Bestuur Universiteit Leiden (tot 7 februari 2021) - o Lid van het dagelijks bestuur Leids Universiteits Fonds (LUF) (tot 7 februari 2021) - o Voorzitter Raad van Toezicht Yayasan KITLV Jakarta - o Bestuurslid Stichting Medical Delta - o Lid Curatorium Stichting Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten - o Lid Raad van Toezicht Veerstichting - o Lid Raad van Advies Collegium Musicum - o Raadsheer-plaatsvervanger Gerechtshof 's-Hertogenbosch - o Lid Stichting Vrienden Katholieke Studentenpastoraat - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam (tot 1 april 2021)
Mevr. P.E. de Weichs de Wenne Lid R RvT NMVW	- o Zakelijk Directeur Dordrechts Museum - o Bestuurslid Gemma Mentzel Stichting - o Bestuurslid Stichting Landgoed Geijsteren - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Mevr. drs. L.A.M. van der Linden Lid R RvT NMVW	- o Commissie van historici: Rotterdamse straatnamen en monumenten met koloniale connectie, Stadsarchief Rotterdam - o Adviseur Amateurkunsteducatie 2019-2021, Gemeente Utrecht - o Bestuurslid Nationaal Comite 4 en 5 mei - o Bestuurslid Stichting (A)wake, Digital Art and Culture - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Dhr. M Bouker Lid RvT NMVW	- o Partner Digital Finance Strategy & Architecture Deloitte Consulting B.V. - o Penningmeester Raad van Bestuur Prins Claus Fonds - o Penningmeester Carréfonds - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Mevr. drs. H.A. Saam Lid RvT NMVW	- o Directeur-bestuurder Museum het Valkhof Nijmegen - o Lid Raad van Toezicht Dutch Design Foundation (Dutch Design Week) - o Lid Raad van Toezicht Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid - o Jurylid Abe Bonnema Architectuurprijs 2021 - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Mevr. mr. dr. E.R. Kambel Lid RvT NMVW	- o Directeur-bestuurder Rutu Foundation - o lid Adviesraad Drongo Platform voor Meertaligheid - o lid Adviesraad Heritage Language Education Network - o Jurylid Jenny Smelik-Ibby prijs voor kinder- en jeugdliteratuur - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Drs. K.J. Schoonderwoerd (Algemeen Directeur tot 01-02-2021)	- o Algemeen Directeur Nationaal Museum van Wereldculturen (tot 01-02-2021) - o Algemeen Directeur Wereldmuseum Rotterdam (tot 01-02-2021) - o Bestuurder Wereldbusiness B.V. (tot 01-02-2021) - o Bestuurslid Museumvereniging - o Lid Benoemingsadviescommissie voor de Adviescommissie Restitutieverzoeken Cultuurgooederen en Tweede Wereldoorlog

 KPMG

Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG LLP, a Delaware limited liability

18 van 59

Rooster van aftreden Raad van Toezicht

	Geboortedatum	Commissie	Aantreden	Aftreden
Prof. dr. K. Becking	03-11-1969	Remuneratie Commissie	01-04-2020	01-04-2024 (herbenoembaar)
Mevr. mr. Sj. A. Rullmann	06-12-1947	Contact OR, Remuneratie Commissie (vanaf 01-04- 2021)	01-04-2014	01-04-2022 (tweede termijn)
Dhr. prof. mr. dr. C.J.J.M. Stolker	23-06-1954	Remuneratie Commissie (tot 01-04-2021)	01-04-2014	01-04-2021 (tweede termijn)
Mevr. P.E. de Weichs de Wenne	22-11-1969	Commissie R'dam Audit Commissie	01-05-2017	01-05-2023 (tweede termijn)
Mevr. L.A.M. van der Linden	19-01-1957	Commissie Museale Zaken; Commissie R'dam	05-09-2017	05-09-2025 (tweede termijn)
Dhr. M. Bouker	16-02-1978	Audit Commissie	22-03-2018	22-03-2022
Mevr. H.A. Saam	21-06-1960	Commissie Museale Zaken	01-04-2019	01-04-2023 (herbenoembaar)
Mevr. E.R. Kambel	04-11-1969	Commissie Rotterdam	01-04-2021	01-04-2025 (herbenoembaar)

Activiteiten en bereik specifiek ten behoeve verantwoording Amsterdams Fonds voor de Kunst

	HUIDIG		ACTIVITEITEN		VORIG	
	BOEKJAAR		PLAN		BOEKJAAR	
Producterende activiteiten	Aantal Activiteiten	Aantal Bezoeken	Aantal Activiteiten	Aantal Bezoeken	Aantal Activiteiten	Aantal Bezoeken
Eigen producties	0		1		0	
Co producties	0		0		0	
Internationale (co) producties	0		0		0	
Totaal nieuwe producties	0		1		0	
Binnenlandse reprises	0		0		0	
Internationale reprises	0		0		0	
Totaal reprises	0		0		0	
Presentaties van producties en reprises	Aantal Presentaties	Aantal Bezoeken	Aantal Presentaties	Aantal Bezoeken	Aantal Presentaties	Aantal Bezoeken
Presentaties in Amsterdam	1	12.245	1	40.000	0	0
Presentaties in de rest van Nederland	0	0			0	0
Presentaties in het buitenland						
Buurtgerichte activiteiten						
Totaal presentaties	0	0	1	40.000	0	0
Totaal Amsterdam	0	0	1	40.000	0	0
Digitale activiteiten	0	0			0	0
Talentontwikkeling	Activiteiten	Deelnemers	Activiteiten	Deelnemers	Activiteiten	Deelnemers
Kortdurend (<6 maanden)	5	13	0	0	0	0
Langdurend (>6 maanden)	0	0	5	20	0	0
Totaal Amsterdam	0	0	5	20	0	0

JAARREKENING 2021

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Balans per 31 december 2021 na resultaatbestemming

		31-12-2021	31-12-2020
		€	€
ACTIVA			
I	Materiële vaste activa	4.904.271	5.807.006
	Totale Vaste Activa	4.904.271	5.807.006
II	Vorraden	291.400	230.075
III	Vorderingen	2.135.837	2.172.189
IV	Effecten	900.926	869.002
V	Liquide middelen	15.920.826	12.435.638
	Totale Vlottende Activa	19.248.989	15.706.904
TOTALE ACTIVA		24.153.260	21.513.910
PASSIVA			
VI	Algemene reserve	4.383.701	3.564.348
VII	Bestemmingsreserves	726.763	827.945
VIII	Bestemmingsfonds OCW	644.874	644.874
	Bestemmingsfonds OCW Collectiebeheer	-	-
IX	Overige bestemmingsfondsen	4.820.711	4.709.059
	Totale Eigen vermogen	10.576.049	9.746.226
X	Aankoopfonds Collectie	88.957	88.957
	Aankoopfonds	88.957	88.957
XI	Voorziening groot onderhoud	6.320.390	5.427.733
XII	Overige voorzieningen	91.925	116.132
	Totale Voorzieningen	6.412.315	5.543.865
XIII	Langlopende schulden	3.534.915	3.004.513
	Totale Langlopende schulden	3.534.915	3.004.513
XIV	Crediteuren	1.179.143	732.674
XV	Belasting en premies sociale verzekering	465.918	367.694
XVI	Overige schulden en overlopende passiva	1.895.963	2.029.981
	Totale Kortlopende schulden	3.541.024	3.130.349
TOTALE PASSIVA		24.153.260	21.513.910

solvabiliteit

0,44

KPMG Audit 0,45
Document waarop ons rapport
2150626/22X0018262 VN d.d.

Liquiditeit

5,44

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants B.V.

Categoriale exploitatierekening	2021 €	Begroting €	2020 €
BATEN			
Eigen inkomsten			
1 Publieksinkomsten binnenland	1.872.812	2.198.275	1.868.561
2 <i>Kaartverkoop</i>	1.282.531	1.620.000	1.367.383
3 <i>Overige publieksinkomsten</i>	590.281	578.275	501.178
4 Totaal publieksinkomsten	1.872.812	2.198.275	1.868.561
5 <i>Overige directe inkomsten</i>	21.920	64.000	54.555
6 Totaal overige directe inkomsten (4+5)	1.894.731	2.262.275	1.923.116
7 Indirecte inkomsten	918.815	825.500	938.723
8 <i>Private middelen - particulieren</i>	146.302	96.396	80.752
9 <i>Private middelen - bedrijven</i>	164.697	140.000	110.437
10 <i>Private middelen - private fondsen</i>	204.000	261.000	187.760
11 <i>Private middelen - goede doelenloterijen</i>	806.464	785.000	803.247
12 Totaal bijdragen uit private middelen (8+9+10+11)	1.321.463	1.282.396	1.182.196
13 Totale eigen inkomsten (6+7+12)	4.135.010	4.370.171	4.044.035
14 Totaal structureel OCW (15+16+17)	17.992.303	18.755.517	17.465.209
15 <i>OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid</i>	11.646.456	11.637.375	11.409.191
16 <i>OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting</i>	2.901.692	3.676.671	2.682.029
17 <i>OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeer</i>	3.444.155	3.441.471	3.373.989
18 Structurele subsidie gemeente	215.792	215.000	212.185
19 Totaal structurele subsidies (14+18)	18.208.095	18.970.517	17.677.394
20 Incidentele publieke subsidies	2.167.442	1.733.487	2.261.779
21 Totaal subsidies (19+20)	20.375.537	20.704.004	19.939.173
TOTALE BATEN (13+21)	24.510.547	25.074.175	23.983.208
LASTEN			
1 Personeelslasten	9.695.195	10.381.900	9.880.442
2 Huisvestingslasten	6.507.996	7.490.171	6.516.280
3 Afschrijvingen	1.548.684	1.492.324	1.590.662
4 Aankopen	45.530	90.000	137.268
5 Overige lasten	5.813.213	6.814.410	4.878.427
TOTALE LASTEN (1+2+3+4+5)	23.610.618	26.268.805	23.003.079
6 SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	899.929	-1.194.630	980.129
Saldo rentebaten/-lasten	-70.106	-80.000	-27.874
Saldo bijzondere baten/lasten	0	0	0
Mutatie aankoopfonds	0	0	0
EXPLOITATIERESULTAAT	829.823	-1.274.630	952.255
RESULTAATBESTEMMING:			
Algemene reserve	819.353	-879.380	1.151.721
Bestemmingsreserves	-101.182	-130.000	-251.623
Bestemmingsfonds OCW	-	-	-
Overige bestemmingsfondsen	111.652	-265.250	52.152
TOTAAL RESULTAATBESTEMMING	829.823	-1.274.630	952.255

KPMG Audit
 Document 2445
 Ons rapport
 2150626ZZX00181257AVN d.d.
 28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
 KPMG Accountants NV.
 25 van 39

CATEGORIALE & FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2021

(bedragen x 1.000 Euro)

Functioneel	Totaal	Publieksactiviteiten	Collectiebeheer	Algemeen beheer
BATEN				
Directe inkomsten	1.895	1.859	33	3
<i>Publieksinkomsten totaal</i>	1.873	1.859	14	0
Publieksinkomsten buitenland				
Publieksinkomsten binnenland	1.873	1.859	14	0
<i>Waarvan kaartverkoop</i>	1.283	1.283	0	0
<i>Waarvan overig</i>	590	576	14	0
<i>Sponsorinkomsten</i>		0	0	0
<i>Overige inkomsten</i>	22	0	19	3
Indirecte inkomsten	919	0	0	919
<i>Bijdragen uit private middelen</i>	1.321	204	240	877
<i>Waarvan particulieren</i>	146		143	3
<i>Waarvan bedrijven</i>	165		97	68
<i>Waarvan private fondsen</i>	204	204	0	0
<i>Waarvan goede doelenloterijen</i>	806	0	0	806
Totaal eigen inkomsten	4.135	2.063	273	1.799
Subsidies				
Structurele subsidie OCW	17.992	13.223	4.567	202
<i>Waarvan exploitatiebijdrage</i>	11.646	11.646	0	0
<i>Waarvan huisvesting</i>	2.902	1.577	1.123	202
<i>Waarvan collectiebeheer</i>	3.444	0	3.444	0
Structurele subsidie provincie				
Structurele subsidie gemeente	216	216	0	0
Structurele subsidie ander orgaan				
Overige subsidies/bijdragen	2.168	2.144	0	24
<i>Subsidies uit publieke middelen</i>	2.168	2.144	0	24
Totale Subsidies / Bijdragen	20.376	15.583	4.567	226
TOTALE BATEN	24.511	17.646	4.840	2.025
LASTEN				
Personeelslasten	9.695	4.951	2.971	1.773
Huisvestingslasten	6.508	3.468	2.614	426
Afschrijvingen	1.549	203	0	1.346
Aankopen	46	0	46	0
Overige lasten	5.813	3.592	919	1.302
TOTALE LASTEN	23.611	12.214	6.550	4.847
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	900	5.432	-1.710	-2.822
Saldo rentebaten/lasten	-70	0	0	-70
Mutatie aankoopfonds	0	0	0	0
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	830	5.432	-1.710	-2.892
Toerekening algemeen beheer	0	-2.079	-813	2.892
Toerekening BIS/Collectie	0	-2.523	2.523	0
EXPLOITATIERESULTAAT	830	830	0	0

 KPMG Audit
 Document waarop ons rapport
 2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

 (mede) betrekking heeft.
 KPMG Accountants B.V.

26 van 39

Kasstroomoverzicht

	2021	2020
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	899.929	980.129
Aanpassing voor:		
- afschrijvingen	1.548.684	1.590.662
- mutatie investeringsbijdrage	-200.271	-178.826
- mutatie in effecten	-31.924	-52.651
- mutatie in voorraden	-61.325	7.110
- mutatie in vorderingen	36.352	1.425.025
- mutatie in kortlopende schulden	305.225	-172.626
- mutatie in langlopende schulden	730.673	937.176
- mutatie voorzieningen	868.451	996.011
	<u>3.195.865</u>	<u>4.551.881</u>
Bruto kasstroom uit bedrijfsoperaties	4.095.794	5.532.010
Ontvangen interest	-70.106	-27.874
	<u>-70.106</u>	<u>-27.874</u>
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	-70.106	-27.874
Investerings in:		
- Materiele vaste activa	1 -540.501	-649.418
	<u>-540.501</u>	<u>-649.418</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-540.501	-649.418
Aflossing langlopende schulden	2 0	0
Opname langlopende schulden	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen	3.485.187	4.854.718
Liquide middelen eind boekjaar	15.920.826	12.435.638
Liquide middelen begin boekjaar	12.435.639	7.580.920
Mutatie	3.485.187	4.854.718
Ad 1. (Des)Investerings volgens materiële vaste activa overzicht	648.948	774.275
Nog te betalen investeringen	108.447	124.857
Op te nemen onder investeringskasstroom	540.501	649.418

Ad 2. De mutaties in de langlopende schulden leiden niet tot enige kasstroom daar hier sprake is van schenkingen en ontvangen investeringsbijdragen die jaarlijks vrijvallen.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.
28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants B.V.

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

Doelstelling en voornaamste activiteiten

De onderneming, gevestigd te Leiden op de Steenstraat 1, is een stichting met als doel huidige en toekomstige generaties inzicht te geven in de geschiedenis en ontwikkeling van niet- westerse culturen. Een belangrijk element daarin is de aandacht voor de wisselwerking tussen die culturen en de contacten met onze cultuur. Hiermee beoogd het museum bij een breed publiek een blijvend begrip en respect voor andere culturen te bevorderen.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het handboek Verantwoording Erfgoedwetsubsidie Instellingen 2021-2024 en met de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). De richtlijnen in dit handboek sluiten zoveel mogelijk aan op de bepalingen van Titel 9 BW2 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 640). De in het handboek getelde eisen beogen enerzijds duidelijkheid te bieden aan de instellingen zelf en anderzijds uniformiteit te bevorderen in de presentatie en aan de te leveren (financiële) gegevens.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld

Verbonden partijen

Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen (hierna: NMVW) en het Wereldmuseum te Rotterdam zijn per 1 mei 2017 een verregaande samenwerking aangegaan welke is vormgegeven door een personele unie op het niveau van de Raad van Toezicht, de directie en het management. Door de wettelijke bepalingen en strikte scheiding van economische eenheid, geen sprake van een groepsrelatie.

Belastingplicht

De stichting is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting op basis van artikel 6 Wet Vpb 1969 omdat het belastbaar bedrag over meerdere jaren de hierin opgenomen norm niet overschrijdt en het museum daarmee van de vennootschapsbelasting is vrijgesteld. De organisatie zal jaarlijks een beoordeling op haar positie ten aanzien van de vennootschapsbelasting uitvoeren en indien van toepassing wederom contact opnemen met de belastingdienst.

Begroting

Uitgangspunt van de begroting 2021 is de bij het Ministerie van OC&W ingediende meerjarenbegroting 2021-2024. De jaarbegroting 2021 is op 16 december 2020 vastgesteld door de Raad van Toezicht van het NMVW.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Collectie

De collectie is niet gewaardeerd op de balans. De collectie is grotendeels eigendom van de Staat der Nederlanden. Een zeer gering deel van de collectie is eigendom van de Stichting Afrika Collecties. Deze stichting heeft de betreffende collectie in bruikleen aan het museum gegeven. Het museum draagt zorg voor het beheer van en onderzoek aan de totale collectie. Aankopen voor de collectie worden direct ten laste van de exploitatie verantwoord.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants BV.

28 van 39

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de exploitatierekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Personele lasten zijn verantwoord in overeenstemming met het normenkader van de Beleidsregels Wet Normering Topinkomens (WNT).

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming.

Gebbruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, en overige schulden. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: overige vorderingen, geldmiddelen, effecten en overige (financiële) verplichtingen. De stichting maakt alleen gebruik gemaakt van primaire financiële instrumenten en niet van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Voorts heeft de stichting geen handelsportefeuille van financiële instrumenten verworven of zijn deze aangegaan met het doel de instrumenten op korte termijn te verkopen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd op de hierna beschreven manier bij vorderingen en schulden.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindering-verliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering, alsmede vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De navolgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Bedrijfsgebouwen	Verbouwing / Tuin en Park	: 6,67%-20%
Machines en Installaties	Bedrijfsinstallaties	: 10%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	Inventaris en inrichting	: 6,67%-33,33%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	Andere vaste bedrijfsmiddelen	: 6,67%-33,33%

De collecties en verzamelingen worden niet gewaardeerd aangezien deze geen eigendom zijn van de stichting.

Vorraad

Vorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden maximaal zullen opbrengen, onder aftrek van nog te maken kosten.

Onderhanden activiteiten

Onder onderhanden activiteiten zijn de kosten van tentoonstellingen verantwoord die nog niet afgesloten zijn. Bij een verwacht negatief resultaat wordt, op het moment dat dit bekend is, een voorziening getroffen. Het bedrag van de voorziening wordt in mindering gebracht op het onderhanden werk.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde ultimo boekjaar.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

EIGEN VERMOGEN

Bestemmingsreserves

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door de directie bepaald, en betreft geen verplichting, het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen betreffen middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming.

Bestemmingsfonds OCW

Het bestemmingsfonds OCW heeft betrekking op het verschil tussen de in rekening gebrachte huur door het rijksvastgoedbedrijf en de ontvangen subsidie voor deze huur over de periode 2014 tot en met 2016.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants BV.

VOORZIENINGEN

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud is gevormd voor verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan de panden, installaties e.d. in Leiden en 's-Gravezande, op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt ten laste van de exploitatierekening.

Voorziening jubilea uitkering

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkansen en leeftijden.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend niet of niet geheel in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Investeringsbijdragen

Ontvangen investeringsbijdragen ten behoeve van materiële vaste activa worden verantwoord onder de langlopende schulden onder de post investeringsbijdragen. Deze bijdragen vallen vrij ten gunste van de exploitatierekening overeenkomstig de afschrijving op de met deze subsidies en bijdragen verkregen materiële vast activa.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Na de eerste waardering tegen reële waarde worden schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATSBEPALING

Opbrengstverantwoording

Subsidies en overige bijdragen

Projectsubsidies- en bijdragen worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. De exploitatiesubsidie OCW ter compensatie van door de stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de exploitatierekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Een eventueel overschot of tekort wordt via een door OCW voorgeschreven systematiek via resultaatbestemming ten gunste of ten laste van het bestemmingsfonds OCW gebracht. Na afloop van de cultuurperiode 2021-2024 beslist of het bestemmingsfonds dient te worden terugbetaald danwel door de stichting mag worden ingezet ten behoeve de nieuwe cultuurperiode.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150826/22x00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants BV.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslag-vergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenen

De pensioenen zijn ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De door het fonds verzorgde pensioenregeling is een toegezegde pensioenregeling. De Stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het fonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. De dekkingsgraad van het fonds bedraagt per 31 december 2021 106,6%.

Leasing

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Overige baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants BV.

Toelichting op de balans per 31 december 2021

(in euro's)

VASTE ACTIVA

I Materiële vaste activa

	Verbouwing/ Tuin en Park	Bedrijfs- installaties	Inventaris en inrichting	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
Stand per 1 januari					
Aanschaffingswaarde	8.718.031	1.354.134	9.555.728	5.923.330	25.551.223
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-5.476.749</u>	<u>-1.341.799</u>	<u>-8.989.023</u>	<u>-3.936.646</u>	<u>-19.744.217</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>3.241.282</u>	<u>12.335</u>	<u>566.705</u>	<u>1.986.684</u>	<u>5.807.006</u>
Mutaties					
Investeringen	214.240	-	206.224	228.484	648.948
Afschrijvingen	-756.661	-6.303	-134.648	-651.071	-1.548.683
Desinvesteringen	-	-	-16.479	-193.783	-210.262
Afschrijving desinvesteringen	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>13.479</u>	<u>193.783</u>	<u>207.262</u>
	<u>-542.421</u>	<u>-6.303</u>	<u>68.576</u>	<u>-422.587</u>	<u>-902.735</u>
Stand per 31 december					
Aanschaffingswaarde	8.932.271	1.354.134	9.745.473	5.958.031	25.989.909
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-6.233.411</u>	<u>-1.348.102</u>	<u>-9.110.192</u>	<u>-4.393.934</u>	<u>-21.085.638</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>2.698.861</u>	<u>6.032</u>	<u>635.281</u>	<u>1.564.097</u>	<u>4.904.271</u>

De verzekerde waarde bedraagt € 9.744.934.

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>

VLOTTENDE ACTIVA

II Voorraden

Overige voorraden

Museumkaarten	98.183	51.444
Winkel en horeca	<u>193.217</u>	<u>178.631</u>
	<u>291.400</u>	<u>230.075</u>

III Vorderingen

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>

Debiteuren

Te ontvangen per 31 december	<u>165.696</u>	<u>72.608</u>
	<u>165.696</u>	<u>72.608</u>

In de vorderingen op handelsdebiteuren is een bedrag begrepen van € 0 (2020 € 0) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Overige vorderingen en overlopende activa

Omzetbelasting	549.233	451.302
Te ontvangen bedragen	299.013	365.636
Voorschotten personeel	793	765
Vooruitbetaalde bedragen	1.044.456	1.208.451
Museumkaart	76.646	73.427
Diversen	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>1.970.141</u>	<u>2.099.581</u>
	<u>2.135.837</u>	<u>2.172.189</u>

In de overige vorderingen is begrepen een bedrag van € 0 (2020: € 0) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar .

IV Effecten

Effecten	<u>900.926</u>	<u>869.002</u>

De effectenrekening is afkomstig uit de nalatenschap van Fritz Liefkes.

V Liquide middelen

Gelden onderweg	19.299	23.721
Kredietinstellingen	<u>15.901.527</u>	<u>12.411.917</u>
	<u>15.920.826</u>	<u>12.435.638</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting. De onder de liquide middelen opgenomen deposito's betreffen uitsluitend deposito's die direct of vervroegd opvraagbaar zijn.

 KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.
28 februari 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve

Het resultaat dat resteert na dotatie en onttrekking aan de bestemmingsfondsen en de vervangingsreserve installaties, ofwel het resultaat uit de reguliere exploitatie van het museum, bedraagt € 819.353. Dit resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

VI Algemene reserve

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Het verloop was als volgt:		
Stand per 1 januari	3.564.348	2.412.627
Resultaatbestemming	<u>819.353</u>	<u>1.151.721</u>
Stand per 31 december	<u><u>4.383.701</u></u>	<u><u>3.564.348</u></u>

VII Bestemmingsreserves

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Het verloop was als volgt:		
Stand per 1 januari	827.945	988.154
Bijdragen	44.444	66.667
Bestedingen	<u>-145.626</u>	<u>-226.876</u>
Stand per 31 december	<u><u>726.763</u></u>	<u><u>827.945</u></u>

Bestemmingsreserve revitalisering buitenmuseum

Onderdeel van de subsidieaanvraag voor de periode 2013-2016 van het Afrika Museum was de revitalisering van het buitenmuseum. Mede als gevolg van de organisatorische ontwikkelingen in die beleidsperiode, meer specifiek de gerealiseerde fusie, is aan dit plan geen uitvoering gegeven. Deze reserve is derhalve gevormd ter dekking van de uitgaven van dit plan. In verband met de ontwikkelingen rondom het Afrika Museum is de invulling van het plan verbreedt. Naast het buitenmuseum zijn nu ook de verbouwing van de entree en de tentoonstellingszalen hierin opgenomen. In 2019 zijn de eerste twee van drie fasen gereedgekomen. In 2021 is de derde fase welke betrekking heeft op het buitenmuseum grotendeels voltooid. Eventuele resterende gelden zullen worden aangewend voor versteviging van de programmering in de periode 2021-2024.

VIII Bestemmingsfonds OCW

Het bestemmingsfonds huisvesting heeft betrekking op het verschil tussen de in rekening gebrachte huur door het rijksvastgoedbedrijf en de ontvangen subsidie voor deze huur over de periode 2014 tot en met 2016.

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Bestemmingsfonds OCW	<u>644.874</u>	<u>644.874</u>
Stand per 31 december	<u><u>644.874</u></u>	<u><u>644.874</u></u>

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

IX Bestemmingsfondsen

	31-12-2021	Resultaat Bestemming	31-12-2020
Vervangingsreserve Bedrijfsinstallaties	663.354	-82.184	745.538
Bestemmingsfonds Liefkes	913.965	37.251	876.714
Bestemmingsfonds masterplan Tropenmuseum	2.962.412	162.560	2.799.852
Bestemmingsfonds Tholenaar-van Raalte	145.561	-	145.561
Bestemmingsfonds Kan Sioe Yao	25.969	-	25.969
Bestemmingsfonds Rita Bolland	37.625	-1.250	38.875
Bestemmingsfonds AMUU	15.000	-	15.000
Bestemmingsfonds LEF	56.825	-4.725	61.550
	<u>4.820.711</u>	<u>111.652</u>	<u>4.709.059</u>

Bestemmingsfonds Liefkes

Het fonds is gevormd vanuit de nalatenschap van de heer Fritz Liefkens. De gelden zullen besteed worden in overstemming met de gemaakte afspraken met de executeur-testamentair van de nalatenschap.

Het verloop was als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	876.714	938.763
Stortingen	0	14.885
Beleggingsresultaat	96.288	-3.292
Bestedingen	<u>-59.037</u>	<u>-73.642</u>
Stand per 31 december	<u>913.965</u>	<u>876.714</u>

Bestemmingsfonds masterplan Tropenmuseum

De bijdrage van de BankGiro Loterij mag worden gebruikt voor aankoop, restauratie en presentatie van de collectie. Het museum ontvangt een jaarlijkse uitkering van de BankGiro Loterij van € 500.000. De uitkering, is onder aftrek van de bijdragen aan de gallerijtentoonstellingen, aangewend of gereserveerd voor bestedingen in het kader van het Masterplan.

Het verloop was als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	2.799.852	2.680.096
Bijdrage		
- ontvangen uitkeringen	500.000	460.476
Bestedingen		
- masterplan 1.0 en 2.0	<u>-337.440</u>	<u>-340.720</u>
Stand per 31 december	<u>2.962.412</u>	<u>2.799.852</u>

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Het bestemmingsfonds per ultimo 2021 wordt gereserveerd voor bestedingen in het kader van de verbouwing van het Tropenmuseum (Masterplan Tropenmuseum).

De verdeling ten aanzien van het Masterplan is als volgt:	<u>2021</u>
Bestemmingsfonds t.b.v. dekking afschrijvingslasten Masterplan 1.0 (1 ^e fase)	378.518
Bestemmingsfonds t.b.v. dekking afschrijvingslasten Masterplan 2.0 (2e fase)	2.583.894
Stand per 31 december	<u><u>2.962.412</u></u>

De bestedingen voor het Masterplan 1.0 hebben grotendeels plaatsgevonden in 2016. Het project is afgerond in 2020. De bestedingen voor het Masterplan 2.0 zijn aangevangen in 2016 en lopen door tot en met 2022. De bijdragen van de BGL in het jaar 2022 zal voor het Masterplan worden aangewend, voorzover nodig.

Bestemmingsfonds Tholenaar- van Raalte

Het Tholenaar-van Raalte fonds is een legaat. Het is bedoeld voor aankopen en onderzoek op het gebied van beeldcultuur of fotografie.

Het verloop was als volgt:	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Stand per 1 januari	145.561	145.561
Bestedingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>145.561</u></u>	<u><u>145.561</u></u>

Bestemmingsfonds Kan Sioe Yao

Het Kan Sioe Yao fonds is een fonds op naam. De doelstelling van het fonds betreft het bijdragen aan het behoud van het nog in Nederland aanwezige erfgoed van Chinees-Indonesische Peranakans.

Het verloop was als volgt:	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Stand per 1 januari	25.969	25.029
Bestedingen - bestedingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>25.969</u></u>	<u><u>25.969</u></u>

Bestemmingsfonds Rita Bolland

Het Rita Bolland Fonds is een legaat. Rita Bolland is een oud-conservator textiel van het Tropenmuseum. Het is bedoeld voor aankopen en onderzoek op het gebied van textiel.

Het verloop was als volgt:	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Stand per 1 januari	38.875	38.875
Bestedingen	<u>-1.250</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>37.625</u></u>	<u><u>38.875</u></u>

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Bestemmingsfonds LEF

Het bestemmingsfonds LEF is gevormd uit de ontvangen gelden van de in 2021 opgeheven Stichting Leids Etnologisch Fonds (LEF). Conform hetgeen is besloten in de opheffingsvergadering zullen de gelden worden besteedt overeenkomstig het doel van de opgeheven stichting.

Het verloop was als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	61.550	67.100
Bestedingen - bestedingen	-4.725	-5.550
Stand per 31 december	56.825	61.550

AANKOOPFONDS

X Aankoopfonds Collectie

Dit fonds is gevormd uit een schade-uitkering door AON en de opbrengsten van een veiling van voorwerpen. Dit fonds wordt aangewend ter verbetering van de kwaliteit van de collectie.

Het verloop was als volgt:	2021	2020
Stand per 1 januari	88.957	88.957
Bestedingen - bestedingen	-	-
Stand per 31 december	88.957	88.957

VOORZIENINGEN

XI Voorziening groot onderhoud

Per 1 januari is de stichting zelf verantwoordelijk voor instandhouding van de gebouwen in Leiden. De instandhouding bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud als vervangingsinvesteringen voor delen van de gebouwen en de daarbij behorende installaties. Op basis van het meerjarenonderhoudsplan is een voorziening gevormd.

	2021	2020
Stand per 1 januari	5.427.733	4.486.899
Ottrekking regulier	-232.633	-
Dotatie	1.125.290	940.834
Stand per 31 december	6.320.390	5.427.733

De voorziening kent de navolgende planning in tijd:

< 1 jaar	523.011
Tussen 1 en 5 jaar	3.528.514
> 5 jaar	2.268.865

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

XII Overige voorzieningen

	2021	2020
Voorziening jubilea uitkeringen	87.095	65.849
Voorziening langdurig zieken	4.830	50.283
Stand per 31 december	<u>91.925</u>	<u>116.132</u>

Voorziening jubilea uitkeringen

	2021	2020
Stand per 1 januari	65.849	60.955
Onttrekking regulier	-2.837	-7.009
Toevoeging	24.083	11.903
Stand per 31 december	<u>87.095</u>	<u>65.849</u>

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband, en is grotendeels langlopend. Circa € 19.107 (2020: circa € 1.461) heeft een looptijd korter dan 1 jaar.

Voorziening langdurig zieken

	2021	2020
Stand per 1 januari	50.283	-
Onttrekking regulier	-50.283	-
Toevoeging	4.830	50.283
Stand per 31 december	<u>4.830</u>	<u>50.283</u>

De voorziening langdurig zieken is gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend niet of niet geheel in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

LANGLOPENDE SCHULDEN

XIII Langlopende schulden

	2021	2020
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	2.822.156	2.045.087
Investeringsubsidie	613.395	813.666
Aankoop collectie	99.364	145.760
Stand per 31 december	<u>3.534.915</u>	<u>3.004.513</u>

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW

De huisvestingssubsidie OCW is in 2021 als volgt besteed conform onderstaand overzicht. Het saldo op de eindbalans is geheel verantwoord onder de langlopende schulden en zal worden aangewend voor toekomstige investeringen.

Stand 1 januari 2021		€ 2.045.087
Subsidie OCW huisvesting (conform beschikking met kenmerk 28212618)	€	3.678.671
Onttrekking wegens investeringen (onder Investeringssubsidie OCW)	€	-
Onttrekkingen (lasten):		
- Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf: rente, aflossing, heffingen (o.a. OZB) en opslagen		
Gebruiksvergoeding	€	-807.812
Servicekosten	€	-824.283
- Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	€	-51.923
- Verzekeringen	€	-41.736
- Afschrijving op investeringen (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	€	-41.561
- Kosten dagelijks onderhoud	€	-36.270
- Dotatie aan voorziening groot onderhoud	€	-1.125.290
- Overige huisvestingskosten (eigenaarszaken: advieskosten, inspecties e.d.)	€	-14.288
Totaal onttrekkingen	€	- 2.943.163
Toevoegingen (baten):		
- vrijval Investeringssubsidie OCW (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	€	41.561
- overige baten		
Totaal toevoegingen	€	41.561
Saldo huisvestingssubsidie (subsidie OCW - onttrekkingen + toevoegingen)	€	777.069
Saldo 31 december 2021		€ 2.822.156

Investeringssubsidie	<u>31-12-2021</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Vrijval</u>	<u>31-12-2020</u>
Voor tentoonstelling Feest!	15.000	-	10.000	25.000
Voor huisvesting OCW	163.307	-	41.561	204.868
Voor tuinverlichting OCW	159.250	-	21.000	180.250
Voor keerlus	1.088	-	9.710	10.798
Voor masterplan	164.250	-	36.000	200.250
Voor tentoonstelling	110.500	-	82.000	192.500
	<u>613.395</u>	<u>-</u>	<u>200.271</u>	<u>813.666</u>

De investeringsbijdragen zijn van diverse subsidieverstrekkingen tot aan 2021 ontvangen bijdragen ter dekking van afschrijvingslasten van grote investeringen. Het bedrag ad € 613.395 valt over een langere tijd vrij, in onderstaande tabel is de vrijval weergegeven.

Resterende schuld	613.395
< 1 jaar	191.639
Tussen 1 en 5 jaar	340.438
> 5 jaar	81.318

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Aankoop collectie

	2021	2020
Stand per 1 januari	145.760	165.058
Aankoop collectie	-	32.850
	<u>145.760</u>	<u>197.908</u>
Aflossing	-46.396	-52.148
	<u>99.364</u>	<u>145.760</u>
Kortlopend deel	-46.396	-46.396
	<u>-46.396</u>	<u>-46.396</u>
Stand per 31 december	<u>52.968</u>	<u>99.364</u>

Resterende schuld	99.364
< 1 jaar	46.396
Tussen 1 en 5 jaar	52.968
> 5 jaar	-

**KORTLOPENDE SCHULDEN
(ten hoogste een jaar)**

	31-12-2021	31-12-2020
XIV Crediteuren	<u>1.179.143</u>	<u>732.674</u>
XV Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	438.593	344.925
Pensioenen	<u>27.325</u>	<u>22.769</u>
	<u>465.918</u>	<u>367.694</u>
XVI Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld- en dagen	644.029	653.005
Vooruit ontvangen bedragen	499.084	623.413
Nog te betalen bedragen	<u>752.850</u>	<u>753.563</u>
	<u>1.895.963</u>	<u>2.029.981</u>

Onder de overlopende passiva is begrepen een bedrag van € - (2020: € -) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Verplichtingen

Huur

In 2017 is een huurovereenkomst aangegaan voor het museumgebouw te Leiden en de vier loodsen te 's-Gravenzande. De overeenkomst loopt tot 31 december 2021. Na afloop van deze periode loopt de overeenkomst voor onbepaalde duur door. Het Museum kan de Overeenkomst gedurende deze periode opzeggen bij aangetekend schrijven en met inachtneming van een opzegtermijn van 12 maanden.

In het kader van het nieuwe museumstelsel is het museum vanaf 1 januari 2017 verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van deze panden. Het museum neemt de diensten die voortvloeien uit de hieraan verbonden dienstverleningsovereenkomst af van het Rijksvastgoedbedrijf.

Tevens is er een huurovereenkomst met de Stichting Afrika Collecties, vertegenwoordiger van de Congregatie van de Heilige Geest welke de eigenaar is van de gebouwen die het Afrika Museum in gebruik heeft. Deze overeenkomst loopt tot en met 30 juni 2025.

Voor het Tropenmuseum is een huurovereenkomst afgesloten met het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT). Deze overeenkomst loopt tot en met 31 december 2025.

De totale huurprijs inclusief servicekosten voor alle locaties bedraagt € 4.659.376 per jaar (begroting 2022). Voor de locatie Leiden wordt dit bedrag gedekt door de subsidie verstrekt door het Ministerie van OCW.

Lease

Ultimo 2021 bestaat er een leaseverplichting van € 62.325 voor de periode 2021 t/m 2025, voor kopieer- en scanapparatuur. Van dit bedrag loopt € 16.620 binnen een jaar af, € 45.705 heeft een looptijd langer dan een jaar en vervalt binnen 5 jaar.

Rechten

Subsidie OCW 2021

Door het Ministerie van OCW is in het kader van de Culturele basisinfrastructuur (BIS) voor het jaar 2021 het volgende subsidiebedrag toegekend:

Subsidiebedrag (175965/28214811) voor Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen
2022 € 11.646.456

De bedragen worden jaarlijks geïndexeerd voor arbeidskostenontwikkeling en prijsontwikkeling.

In het kader van de zorg voor het beheer en van museale cultuurgoederen op grond van de Erfgoedwet voor 2022 een bedrag toegekend van € 7.122.916.

Subsidie Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK)

Door het Amsterdams Fonds voor de Kunst is een subsidie toegekend van € 212.185 per jaar voor de periode 2021-2024 (totaal € 848.740). Deze subsidie is toegekend in het kader van het kunstenplan, meer specifiek ten behoeve van het Tropenmuseum junior.

Erfenis Fritz Liefkes

De in 2010 overleden Fritz Liefkes liet – op enkele kleinere legaten na – zijn gehele verzameling Indonesische kostbaarheden plus zijn gehele vermogen aan de Stichting Rijksmuseum voor Volkenkunde na. Aan deze erfenis zijn de voorwaarden verbonden dat er binnen drie jaar een overzichtstentoonstelling wordt gehouden, er een fraaie catalogus van de collectie wordt gepubliceerd en dat het geld besteed wordt aan de versterking van de Indonesië collectie. Aan deze voorwaarden is inmiddels voldaan.

De nalatenschap in natura en in contanten is tussen 2011 en 2020 door de executeur testamentair de heer Jan Veenendaal gefaseerd overgedragen. De collectie komt ter vrije beschikking van de Stichting Rijksmuseum voor Volkenkunde. Uiteindelijk zal de collectie Liefkes deels worden opgenomen in de rijkscollectie en deels worden verkocht. De besluitvorming daarover heeft nog niet plaats gevonden.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants BV.

Toelichting op de categoriale exploitatierekening over 2021
(bedragen in Euro's)

BATEN

Inkomsten	2021	Begroting	2020
<u>Directe inkomsten</u>			
1 Publieksinkomsten binnenland (2+3)	<u>1.872.812</u>	<u>2.198.275</u>	<u>1.868.561</u>
2 Kaartverkoop			
Inkomsten uit entreegelden en (museum) kaarten	<u>1.282.531</u>	<u>1.620.000</u>	<u>1.367.383</u>
	<u>1.282.531</u>	<u>1.620.000</u>	<u>1.367.383</u>
3 Overige publieksinkomsten			
Inkomsten uit horeca-exploitatie	208.944		174.129
Verkoop artikelen	287.112		229.232
Fotowinkel	7.878		11.495
Educatieve activiteiten	86.347		86.322
	<u>590.281</u>	<u>578.275</u>	<u>501.178</u>
4 Totaal publieksinkomsten	<u>1.872.812</u>	<u>2.198.275</u>	<u>1.868.561</u>
5 Overige directe inkomsten			
Consulting	16.410		20.130
Bruiklenen	5.510		34.425
	<u>21.920</u>	<u>64.000</u>	<u>54.555</u>
6 Totaal directe inkomsten (4+5)	<u>1.894.731</u>	<u>2.262.275</u>	<u>1.923.116</u>
7 <u>Indirecte inkomsten</u>			
Ruimte en faciliteiten	14.486		14.303
Doorberekende personeelskosten Wereldmuseum Rotterdam	731.889		665.723
Doorberekende overige kosten	172.440		258.697
	<u>918.815</u>	<u>825.500</u>	<u>938.723</u>

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

	2021	Begroting	2020
<u>Private middelen</u>			
8	Waarvan particulier		
	schenking van Berkel	6.570	12.322
	schenking Corbeij	18.125	18.125
	schenking Schefold	21.701	21.701
	Liefkes erven	96.288	21.993
	Overige	3.618	6.611
	<u>146.302</u>	<u>96.396</u>	<u>80.752</u>
9	Waarvan bedrijven		
	St. Stadspartners Leiden	-	20.000
	Djoser	-	10.000
	NIBG	97.035	-
	Tony Chocology	44.444	66.667
	Overige	23.218	13.770
	<u>164.697</u>	<u>140.000</u>	<u>110.437</u>
10	Waarvan private fondsen		
	Zabawas, Oceanië	-	25.000
	Vereniging Rembrandt	-	14.010
	Vrijval investeringsubsidies	74.000	93.750
	TEFAF	-	25.000
	PBCF, Oceanië	-	30.000
	PBCF, Azteken	25.000	-
	Turing, Azteken	30.000	-
	Stimuleringsfonds, Momentum	35.000	-
	Ailion, kamerscherm	10.000	-
	Bouwmeester stichting , kamerscherm	5.000	-
	Blockbusterfonds, Gender	25.000	-
	<u>204.000</u>	<u>261.000</u>	<u>187.760</u>
11	Waarvan goede doelenloterijen		
	BankGiro Loterij	801.370	798.403
	BankGiro Loterij - I like Volkenkunde	5.094	4.844
	BankGiro Loterij - Magazijn van de Wereld	-	-
	<u>806.464</u>	<u>785.000</u>	<u>803.247</u>
12	Totaal bijdragen uit private middelen (8+9+10+11)	1.321.463	1.282.396
13	Totale eigen inkomsten (6+7+12)	4.135.010	4.044.035

Subsidies	2021	Begroting	2020
14 <u>Totaal structureel OCW (15+16+17)</u> De subsidie is als volgt opgebouwd:			
15 Culturele basisinfrastructuur	11.646.456		11.409.191
	<u>11.646.456</u>	<u>11.637.375</u>	<u>11.409.191</u>
16 Erfgoedwet onderdeel huisvesting	3.678.761		3.604.579
Aangewend voor investeringen	-		-11.655
Mutatie te besteden subsidie huisvesting	-777.069		-910.895
	<u>2.901.692</u>	<u>3.676.671</u>	<u>2.682.029</u>
17 Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	3.444.155		3.373.989
	<u>3.444.155</u>	<u>3.441.471</u>	<u>3.373.989</u>
Subsidie Ministerie OCW	<u>17.992.303</u>	<u>18.755.517</u>	<u>17.465.209</u>
AFK gemeente Amsterdam inzake TMJ*			
18 Structurele subsidie gemeente	<u>215.792</u>	<u>215.000</u>	<u>212.185</u>
20 <u>Incidentele publieke subsidies</u> Subsidie uit publieke middelen			
EU grant agreement – Taking care	7.500		13.000
Mondriaanfonds aankopen	-		-
OCW RAOCCC (COVID-19)**	2.011.100		2.101.700
OCW inzake visitatie	17.500		-
Vrijval investeringssubsidies	126.272		126.727
Overige	5.070		20.352
	<u>2.167.442</u>	<u>1.733.487</u>	<u>2.261.779</u>
21 Totaal subsidies (14+18+20)	<u>20.375.537</u>	<u>20.704.004</u>	<u>19.939.173</u>

	2021	Begroting	2020
Specificatie vrijval			
Investeringsbijdrage tuinverlichting	21.000		21.000
Investeringsbijdrage inrichting Feest!	10.000		10.000
Investeringsbijdrage beveiliging	-		-
Investeringsbijdrage huisvesting	41.561		41.017
Investeringsbijdrage keerlus	9.711		9.711
Investeringsbijdrage inrichting Masterplan TM	36.000		33.750
Investeringsbijdrage inrichting kinderruimte	-		22.000
Investeringsbijdrage inrichting tentoonstelling	82.000		83.000
	<u>200.272</u>	<u>212.181</u>	<u>220.478</u>

*Op 3 augustus 2020 is door AFK (ref. 2020.0201.T. 1) een subsidie verleend in het kader van het Kunstenplan 2021-2024 van € 848.740, waarvan toegekend voor 2021 een bedrag van € 212.185. Deze subsidie heeft betrekking op de activiteiten van het Tropenmuseum Junior (TMJ).

	Begroting	Realisatie 2021
Specificatie besteding		
Werving, selectie museummedewerkers	2.500	-
Vorbereiding trainingen, inhoud en vorm	4.000	-
Trainingskosten	9.000	-
Personele kosten voor trainingsduur	15.000	-
Personele kosten voor uitvoering tentoonstellingsprogramma (7 dagen per week)	145.000	127.909
Vaste staf voor dagelijkse sturing, coaching en begeleiding	45.000	57.839
Expertiseontwikkeling i.s.m. onderwijs	10.000	-
Materiaalkosten	14.500	8.616
Niet gehonoreerd cf. besluit 2020.0201.T.1	-32.815	-
	<u>212.815</u>	<u>194.364</u>

**Op februari 2021 is door OCW (ref. 25991956) op grond van de regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC) een subsidie verstrekt van € 1.452.300. In aanvulling hierop is op 15 juli (ref. 28503868) een subsidie verstrekt onder dezelfde regeling van € 558.800. Het totale bedrag van € 2.011.100 is bestemd om de inkomstenderving alsmede de directe kosten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. De subsidie is in 2022 geheel voor dit doel aangewend.

De subsidie is bestemd om de inkomstenderving alsmede de directe kosten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. De subsidie is in 2021 geheel voor dit doel aangewend. De daling van de publieksinkomsten bedroeg € 2.212.291 ten opzichte van het pré COVID-19 jaar 2019.

LASTEN	2021	Begroting	2020
1 <u>Salarislasten</u>			
Lonen en salarissen	7.374.865		7.515.446
Sociale lasten	1.202.163		1.259.567
Pensioenlasten	793.547		774.550
Diverse personeelskosten	324.620		330.879
	<u>9.695.195</u>	<u>10.381.900</u>	<u>9.880.442</u>

In 2021 waren er gemiddeld 145 FTE in dienst (2020: 149)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Nationaal Museum van Wereldculturen van toepassing zijnde regelgeving. Het bezoldigingsmaximum in 2021 voor Nationaal Museum van Wereldculturen is € 209.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionarissen*

bedragen x € 1	K.J. Schoonderwoed	W.A.H. Modest
Functiegegevens	Algemeen directeur	Inhoudelijk directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/1	1/5 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	Ja
Bezoldiging		
Beloningen plus belastbare onkostenvergoedingen	20.745	73.628
Beloningen betaalbaar op termijn	1.273	9.308
Subtotaal	22.018	82.937
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	17.751	139.715
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet erugontvangen bedrag	-	-
Totale bezoldiging	22.018	139.715
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overschrijding is toegestaan als gevolg van toerekening aan het jaar 2020 met betrekking tot in dat jaar opgebouwde vakantietoeslag ad € 6.761	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t

 KPMG Audit
 Document waarop ons rapport
 2150626/22X00181257 AVN d.d.
28 maart 2022
 (mede) betrekking heeft.
 KPMG Accountants N.V.

Gegevens 2020		
Aanvang en einde functievervulling 2020	1/1 - 31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband 2020 (als deeltijdfactor in fte)	1,0	N.v.t.
Bezoldiging 2020		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	167.700	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	14.145	N.v.t.
Subtotaal	181.845	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	N.v.t.
Totale bezoldiging	181.845	N.v.t.

bedragen x € 1	B.J. Drenth	
	Interim algemeen directeur	
Functiegegevens	2021	2020
Kalenderjaar	2021	2020
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	20/1 - 31/12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	12	N.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	1.134	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	199	193
Maxima op basis van de normbedragen per maand	292.200	N.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	225.586	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja , namelijk 156,25	
Bezoldiging in de betreffende periode	177.125	0
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	177.125	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	177.125	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

KPMG Audit

Document waarop ons rapport
2150626/22X00181257AVN d.d.

28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.

KPMG Accountants N.V.

*Ingevolge het samenwerkingsverband met het Wereldmuseum zijn de (salaris)lasten van onder meer de leidinggevende functionarissen voor een bedrag van € 80.508 (2020 € 46.933) inclusief sociale lasten doorbelast aan het Wereldmuseum.

Toezichthoudende topfunctionarissen

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
De heer. K.M. Becking	Voorzitter Raad van toezicht
Mevrouw E.R. Kambel	Lid Raad van toezicht vanaf 1 april
Mevrouw mr. Sj. A. Rullmann	Lid Raad van toezicht
De heer prof. mr. dr. C.J.J.M. Stolker	Lid Raad van toezicht tot 1 april 2021
Mevrouw P.E. de Weichs de Wenne	Lid Raad van toezicht
Mevrouw L.A.M. van der Linden	Lid Raad van toezicht
De heer M. Bouker	Lid Raad van toezicht
Mevrouw H.A. Saam	Lid Raad van toezicht

De leden van de Raad van Toezicht van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen zijn onbezoldigd.

	<u>2021</u>	<u>Begroting</u>	<u>2020</u>
2 <u>Huisvestingslasten</u>			
Huur gebouwen	2.482.462		2.463.857
Gebruiksvergoeding Rijksvastgoedbedrijf	807.812		807.767
Servicekosten	1.375.008		1.399.530
Dotatie voorziening grootonderhoud	1.125.290		940.834
Energiekosten	390.479		548.325
Onderhoudskosten	98.960		103.702
Schoonmaakkosten	204.314		229.595
Overige huisvestingslasten	23.671		22.670
	<u>6.507.996</u>	<u>7.490.171</u>	<u>6.516.280</u>
3 <u>Afschrijvingen</u>	<u>1.548.684</u>	<u>1.492.324</u>	<u>1.590.662</u>
4 <u>Aankopen</u>	<u>45.530</u>	<u>90.000</u>	<u>137.268</u>
5 <u>Overige lasten</u>			
<u>Inhuur derden</u>			
Kosten uitzendkrachten	120.690		106.572
Kosten uitbesteed werk	1.381.979		985.568
	<u>1.502.669</u>	<u>0</u>	<u>1.092.140</u>
<u>Kantoorkosten</u>			
Kantoorbehoeften	3.181		4.879
Portiekosten	17.287		18.514
Kopieer- en papierkosten	24.204		28.411
Telefoonkosten	34.897		45.191
Internetkosten	57.610		71.065
Overige kosten	9.095		10.372
	<u>146.274</u>	<u>0</u>	<u>178.432</u>
<u>Publiciteitskosten</u>			
Reclamekosten	509.524		670.225
Drukwerk	39.276		44.500
	<u>548.800</u>		<u>714.725</u>

	2021	Begroting	2020
Inkoopwaarde verkopen winkel en horeca	199.876		162.483
<u>Activiteitenkosten</u>			
Ontwerpkosten	219.358		188.322
Audiovisuele kosten	402.487		170.716
Reis- en verblijfkosten	46.045		53.688
Transportkosten	266.536		179.899
Kosten op en afbouw tentoonstellingen	681.687		448.075
Kosten conserveren en restaureren	167.198		174.862
Diverse aankopen	145.834		138.994
Fotokosten	58.583		34.749
Bruikleenkosten	196.343		128.671
Workshop- en kosten van optredens	119.062		67.125
Overige activiteitenkosten	93.517		103.443
Activiteitenkosten	2.396.650	0	1.688.544
<u>Organisatiekosten</u>			
Accountantskosten	100.975		100.000
Adviseurskosten	228.044		156.508
Kosten RvT	11.782		14.750
Administratiekosten	51.329		65.231
Assurantiekosten	162.734		161.236
Organisatiekosten	554.864	0	497.725
<u>Algemene kosten</u>			
Aanschaf en onderhoud kleine inventaris	63.220		58.690
Abonnementen en contributies	107.891		108.453
Representatiekosten	12.907		10.761
Congreskosten	7.442		5.665
Donaties en sponsoring	13.225		23.100
Overige algemene kosten	259.395		337.709
Algemene kosten	464.080	0	544.378
Totale overige lasten	5.813.213	6.814.410	4.878.427

Gebeurtenissen na balansdatum

Op grond van de Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC) is op 25 februari 2022 aan Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen een aanvullende subsidie verleend van € 1.022.100,-. Deze subsidie is onderdeel van het vijfde steunpakket voor de culturele en creatieve sector.

Toelichting op de functionele en categoriale exploitatierekening over 2021

Het toerekenen van de baten en lasten aan de afdelingen (welke zijn onderverdeeld naar museale functies) is gedaan op basis van verdeelsleutels. Leidend hierbij zijn de voorschriften uit het handboek cultuursubsidies 2021-2024. Uitgangspunt is dat de baten en lasten direct toegerekend worden aan de de publieks-, dan wel de collectiefunctie. Indien dit niet mogelijk is worden de baten en lasten toegerekend aan algemeen beheer.

Baten

De publieksinkomsten worden toegerekend aan de publieksfunctie, evenals de baten uit de winkel- en horecaexploitatie. De overige inkomsten worden toegerekend naar aard van de inkomsten, hierbij geldt dat de baten de lasten volgen.

Subsidie OCW

De subsidie wordt als volgt toegerekend:

- Subsidie collectiebeheer: deze wordt geheel toegerekend aan collectiebeheer;
- Subsidie huisvesting: deze wordt op basis van gebruik vierkante meters doorberekend naar aard van gebruik;
- Subsidie basisinfrastructuur: deze wordt per saldo ingezet om het tekort op de collectiefunctie te dekken. Het overige wordt toegerekend aan de publieksfunctie.

Overige bijdragen/subsidies

Bijdragen worden over het algemeen toegekend met een specifiek doel. Deze bijdragen zijn opgenomen onder de functie waar ook de lasten zijn opgenomen, op welke deze bijdragen betrekking hebben.

Personeelslasten

De medewerkers welke direct toewijsbaar zijn aan de functies zijn hieraan toegerekend. De overige medewerkers (zoals bijvoorbeeld de directie, ICT en P&O) zijn toegerekend aan algemeen beheer.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn toegerekend op basis van functie van gebouwen en m2.

Afschrijvingslasten

De afschrijvingslasten zijn indien mogelijk toegerekend aan de desbetreffende functie. Grotendeels zijn ze toegerekend aan algemeen beheer.

Aankopen

Aankopen vallen onder de collectiefunctie.

Overige lasten

De overige lasten worden toegerekend middels de systematiek waarbij de lasten de baten volgen. Indien er geen toerekening mogelijk is worden ze toegerekend aan algemeen beheer.

Toerekening saldo algemeen beheer

Voor toerekening van het saldo algemeen beheer volgt de stichting de voorschriften welke zijn overeengekomen tussen het ministerie en de museumvereniging.

Leiden, 23 maart 2022

De Directie:

M. J. van Bommel
Algemeen directeur

W.A.H. Modest
Inhoudelijk directeur

De Raad van Toezicht:

K.M. Becking

OVERIGE GEGEVENS

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
215061502200151250AVN d.d.
28 maart 2022
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en raad van toezicht van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen

Verklaring over de in de verantwoording 2021 opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen (hierna 'de stichting') te Leiden (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de verantwoording 2021 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de stichting per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de categoriale exploitatierekening over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Controleprotocol WNT 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de verantwoording 2021 opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de verantwoording 2021 andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
215061222001112501AVN d.d.
28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

— de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

— met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

— alle informatie bevat die op grond van het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidie-beschikking en in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 28 maart 2022

KPMG Accountants N.V.

J.L.C. van Sabben RA

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
215061202200111250AVN d.d.
28 maart 2022

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

In de statuten zijn geen bepalingen inzake resultaatbestemming opgenomen.

